

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Tereza Veselská

**Formy spolupráce obcí se zaměřením
na Svazek obcí Podoubraví**

Bakalářská práce

Olomouc 2018

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Formy spolupráce obcí se zaměřením za Svazek obcí Podoubraví vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 29. června 2018

.....

Veselská Tereza

Poděkování:

Tímto bych ráda poděkovala tajemnici Svazku obcí Podoubraví a manažerce Centra společných služeb Ing. Ditě Benákové za cenné informace a sdílení svých zkušeností.

SEZNAM ZKRATEK

FO	fyzická osoba
PO	právnícká osoba
ÚSC	územní samosprávný celek
ČR	Česká republika
Zákon o obcích	zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
Ústava	ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
Charta	Evropská charta místní samosprávy
DSO	dobrovolný svazek obcí
MAS	místní akční skupina
EU	Evropská unie
NS MAS	Národní síť Místních akčních skupin
OSN	Organizace spojených národů
MA21	místní Agenda 21
PPP	Public Private Partnership
SPV	Special Surpos Vehicle
SVAZ, SMO	Svaz měst a obcí ČR
NSZM	Národní síť Zdravých měst ČR
SMS	Sdružení místních samospráv ČR
SOP	Svazek obcí Podoubraví
SO ORP	správní orgán obce s rozšířenou působností

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK	4
OBSAH	5
ÚVOD.....	7
1. Vymezení základních pojmů.....	9
1.1 Fyzické a právnické osoby	9
1.1.1 Fyzické osoby.....	9
1.1.2 Právnické osoby.....	9
1.2 Obec	10
1.3 Státní správa.....	11
1.4 Samospráva	12
1.4.1 Evropská charta místní samosprávy.....	14
1.5 Reforma veřejné správy	15
2. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje.....	16
2.1 Důvody spolupráce obcí.....	17
2.1.1 Sídlní struktura	17
2.1.2 Zmenšování obcí.....	20
3. Formy spolupráce obcí	22
3.1 Meziobecní spolupráce	22
3.1.1 Dobrovolný svazek obcí.....	22
3.2 Spolupráce obcí s dalšími subjekty v daném území.....	24
3.2.1 Místní akční skupiny	24
3.2.2 Místní Agenda 21	27
3.2.3 Public Private Partnership.....	28
3.3 Národní struktury spolupráce obcí.....	30
3.3.1 Svaz měst a obcí ČR.....	30
3.3.2 Národní síť Zdravých měst ČR	31
3.3.3 Sdružení místních samospráv ČR.....	32
3.4 Spolupráce s obcemi jiných států.....	32
3.4.1 Euroregiony	32
3.4.2 Partnerská města a obce	33
4. Dobrovolný svazek obcí Svazek obcí Podoubraví.....	35
4.1 Základní údaje	35
4.2 Fungování svazku	37
4.3 Centrum společných služeb.....	38

ZÁVĚR	40
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	42
Literatura	42
Internetové zdroje.....	44
Právní předpisy.....	47
SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ	48
Tabulky.....	48
Obrázky	48
ABSTRAKT	49
KLÍČOVÁ SLOVA	49
ABSTRACT	50
KEY WORDS	50

ÚVOD

V dnešní době se celosvětově řeší zejména otázky ekonomického růstu či zvyšování konkurenceschopnosti. Stále více se v rámci těchto oblastí hovoří nejen o státní konkurenceschopnosti, ale také o regionálním a lokálním rozměru. Rozvoj těchto území závisí na mnoha faktorech, a to jak ekonomických, tak i neekonomických. Významné jsou nejen přírodní zdroje, geografická poloha či životní prostředí, ale například i lidské zdroje, sociální prostředí, kvalita veřejného prostoru, lokální identita obyvatel apod. Ovšem klíčovým rozvojovým faktorem je také veřejná správa, která ovlivňuje dané území. Zejména v posledních desetiletích je zájem na hledání optimální organizace veřejní správy ve vztahu k řešení rozvoje území, proto v určitých státech dochází k reorganizaci a modernizaci systémů řízení veřejné správy. Je patrné, že obce, města a regiony jsou ekonomické subjekty, které mohou ovlivnit nejen charakter podnikatelského prostředí, ale i řadu sociálních otázek, jako je např. zaměstnanost.¹ Bez zapojení dalších aktérů nemohou leckdy obce komplexně řešit palčivý problém v dané lokalitě či nemůže docházet k dalšímu rozvoji území. Objevuje se zde tedy koncept spolupráce nebo partnerství, a to jednak subjektů ze správy veřejné, tak i soukromé. Spolupráce obcí s dalšími subjekty bude jistě důležitou oblastí zájmu i v budoucnu, protože ve vyspělých zemích dochází k poklesu obyvatel v obcích a migraci lidí do měst. Přibude tak počet obcí, které nebudou moci své problémy řešit vlastními prostředky a budou odkázáni buď na institut sloučení s jinou obcí anebo právě na spolupráci s jinými subjekty. Je tak možné, že v budoucnu bude spolupráce či partnerství obcí a dalších subjektů standartním jevem (již v dnešní době většina obcí spolupracuje v nějaké formě spolupráce s dalším subjektem). Tyto skutečnosti byly důvodem výběru tématu mé bakalářské práce.

Cílem této práce je přehled důvodů a příčin spolupráce, dále sumarizace možností spolupráce obcí v České republice, a to právě jak se subjekty z veřejného, tak i soukromého sektoru. V rámci jedné z forem meziobecní spolupráce, kterou je Svazek obcí Podoubraví, přiblížím nový přístup k vedení administrativního servisu pro obce, jímž je Centrum společných služeb.

V kapitole první jsou vymezeny základní pojmy, které jsou nezbytné pro uvedení do tématu a pochopení jednotlivých forem spolupráce či partnerství obcí. Druhá kapitola pojednává o institutu spolupráce, o významu, příčinách a důvodech spolupráce s dalšími subjekty. Ve třetí kapitole se věnuji jednotlivým formám spolupráce. Kapitola čtvrtá přibližuje

¹ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů*. 1. vydání. Praha: Auditorium, 2014, s. 9.

již Svazek obcí Podoubraví a jeho administrativní servis, který je vykonáván v rámci Centra společných služeb.

Během psaní této práce jsem jako zdroje využívala především odbornou literaturu, internetové zdroje, informace získané během odborné praxe v Centru společných služeb u Svazku obcí Podoubraví a právní předpisy platné a účinné ke dni 29. června 2018.

Co se týká dosavadního zpracování tématu, musím konstatovat, že formy spolupráce obcí jsou komplexněji popsány pouze v jedné publikaci, ze které pak čerpá další odborná literatura zaměřená již na jednotlivé formy spolupráce (především dobrovolné svazky obcí, místní akční skupiny a Svaz měst a obcí ČR). Související aspekty, východiska a důvody spolupráce jsou popsány víceméně jen ve výzkumných projektech Ministerstva pro místní rozvoj ČR, Ministerstva zemědělství ČR a Ministerstva vnitra ČR. Dané téma tak nemá silnou oporu v odborné literatuře, jedná se o starší publikace, které nereflektují aktuální právní stav.

Při zpracování informací jsou používala hned několik metod, a to analýzu, syntézu, dedukci i indukci.

1. Vymezení základních pojmů

1.1 Fyzické a právnické osoby

V následujících kapitolách se budu zabývat spoluprací obcí s dalšími subjekty, mezi ně patří fyzické osoby (dále jen „FO“) a právnické osoby (dále jen „PO“), proto považuji za nutné je zde vymežit. Subjekty práv a povinností jsou jednak FO, což jsou lidé, a jednak PO, případně také stát. Za subjekty práv a povinností považujeme i cizí státní příslušníky, zahraniční PO a cizí státy.

S pojmy FO a PO se pojí i pojmy jako je způsobilost k právům a povinnostem (právní osobnost) a způsobilost k právnímu jednání. Způsobilost k právům a povinnostem znamená mít práva a povinnosti. Tato způsobilost se rovná právní subjektivitě. Aby se osoba stala subjektem konkrétního práva či povinnosti, je potřeba jeho právně relevantního chování, což je chování subjektu, se kterým objektivní právo pojí vznik určitého práva či povinnosti (např. smlouvy). Právo nespojuje právní následky s chováním všech osob, ale jen u těch, u kterých jsou objektivně dány předpoklady nutné psychické, tedy volní a intelektuální vyspělosti.

1.1.1 Fyzické osoby

Způsobilost FO mít práva a povinnosti vzniká narozením a právo ji také přiznává i plodu (nasciturus), narodí-li se živé dítě. Způsobilost trvá po celý život člověka beze změny. Nemůže být omezena ani rozšířena a zaniká smrtí, příp. prohlášením za mrtvého. Způsobilost FO právním jednáním nabývat práva a povinnosti (svéprávnost) vzniká postupně podle její psychické vyspělosti. V plném rozsahu ji nabývá zletilostí. Každý nezletilý, který ještě nenabyl plné svéprávnosti je způsobilý k právnímu jednání co do povahy přiměřeným jeho rozumové a volní vyspělosti. Člověku lze svéprávnost omezit.

1.1.2 Právnické osoby

PO je umělý výtvar, který je vnímán a vystupuje jako právní realita. PO má právní osobnost, jedná svým jménem, nabývá práva a povinnosti a odpovídá svým majetkem. **Soukromoprávní PO** jsou zejména korporace a fundace. Korporace je sdružení FO, příp. také PO. Jedná se obchodní společnosti, družstva, politické strany a spolky. Fundace je PO vytvořená majetkem vyčleněným k danému účelu, k němuž byla zřízena a k němuž směřuje svoji činnost. Mezi fundace řadíme nadace a nadační fondy. Specifickým druhem PO jsou ústavy, typické kombinací věcného základu s osobním prvkem za účelem trvalé či dlouhodobé služby účelu, který je prospěšný. Ústavy mohou být jak soukromoprávní, tak i veřejnoprávní (např. školy, muzea, nemocnice, vědecké nebo výzkumné ústavy). K **veřejnoprávním PO** řadíme korporace, které svou působnost vyvíjejí v oblasti práva veřejného a zřízeny jsou přímo

zákonem. Spadají sem tedy především územní samosprávné celky (dále jen „ÚSC“), veřejné vysoké školy, profesní komory, veřejnoprávní média, Všeobecná zdravotní pojišťovna atd. Veřejnoprávní korporace mohou vystupovat i jako PO soukromého práva, a to v případě, že vstupují do soukromoprávních vztahů.

PO se utváří ve dvou fázích:

- 1) založení a
- 2) vznik.

PO získává plnou způsobilost k právnímu jednání rozdílně od FO, a to okamžikem svého vzniku. Tato způsobilost je schopnost PO vlastním jednáním nabývat práva a povinnosti. Rozhodují za ni a nahrazují její vůli členové orgánů PO.²

1.2 Obec

Obec je chápána nejen jako demografická lokalita, ale také jako prostorová,³ neboť zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“) vymezuje obec jako základní územní samosprávné společenství občanů, tvořící územní celek, který je vymezen hranicí území obce.⁴ Každá část území ČR je tak součástí území některé obce, pokud nestanoví zvláštní zákon jinak. Území jednotlivých obcí je vymezeno katastrálním územím – jedním i více.⁵ Obec je veřejnoprávní korporace, která má právo vlastnit majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu.⁶ Má status právnické osoby (viz podkapitola 1.1.2), vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost vyplývající z těchto právních vztahů.⁷ Je důležité si uvědomit, že obec může vystupovat jednak vůči ostatním FO a PO v pozici vykonavatele veřejné správy, tedy, že jim může jednostranně ukládat povinnosti, příkazy, zákazy a jejich plnění vynucovat sankcemi, ale také mimo to může obec vstupovat do čistě soukromoprávních vztahů, ve kterých se nachází v rovnocenném postavení s ostatními subjekty. Mezi soukromoprávní vztahy patří smluvní vztahy, například nájemní nebo kupní

² OSINA, P. *Teorie práva*. 1. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 94-102.

³ PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o. *Rukověť starosty - Práva a povinnosti obcí*. 1. vydání. Moravská Ostrava: ACCENDO při vědecko-výzkumném ústavu ACCENDO - Centrum pro vědu a výzkum, z.ú., 2015, s. 13.

⁴ Ustanovení § 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen, „zákon o obcích“).

⁵ Ustanovení § 18 zákona o obcích.

⁶ Ustanovení čl. 101 odst. 3 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava ČR“).

⁷ Ustanovení § 2 zákona o obcích.

smlouvy nebo zakládání obchodních společností.⁸ Ze zákonného vymezení obce vyplývají určité charakteristické rysy pro obec, jsou jimi území obce, občané obce, majetek obce, právní subjektivita a způsobilost k právním úkonům. Tyto znaky můžeme také označit jako územní základ, osobní základ a právo na samosprávu.⁹ Bez kteréhokoliv z těchto znaků by obec nemohla fungovat.

1.3 Státní správa

Obec vykonává veřejnou správu, která v sobě zahrnuje státní správu a samosprávu. V České republice se totiž využívá takzvaného smíšeného modelu územní veřejné správy s všeobecnou působností. Znamená to tedy, že vedle výkonu samosprávy současně ÚSC vykonává také přenesený rozsah státní správy.¹⁰

Státní správa je v každém státě nezastupitelnou součástí veřejné správy, dokonce můžeme říci, že je základem, jádrem veřejné správy. Je odvozována od samotné podstaty, postavení a poslání státu a také od podstaty a způsobů realizace státní moci.¹¹ Státní správa je determinována a určována zákony. Správa vykonávaná státem je realizována jménem státu a v jeho zájmu.¹² Z hlediska subjektů, jejichž orgány ji vykonávají, se dělí jednak na státní správu přímou, prováděnou bezprostředně orgány státu (správními úřady) a jednak na státní správu nepřímou, vykonávanou v přenesené působnosti orgány veřejnoprávních korporací (orgány obcí, krajů) nebo jejíž výkon byl na základě a v souladu se zákonem svěřen soukromé právnické nebo fyzické osobě.

Státní správa vykonávaná územními samosprávnými celky (obce, kraje – viz kapitola 1.4) se označuje jako **přenesená působnost**, jelikož stát na ně její výkon přenáší. Přenesená působnost se realizuje v rámci správního obvodu. Jeho velikost je závislá na rozsahu vykonávané přenesené působnosti. Dle rozsahu pak obecní úřady rozlišujeme na:

- obecní úřady obcí vykonávající přenesenou působnost v základním rozsahu,
- pověřené obecní úřady a
- obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

⁸ PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o. *Rukověť starosty - Práva a povinnosti obcí*. 1. vydání. Moravská Ostrava: ACCENDO při vědecko-výzkumném ústavu ACCENDO - Centrum pro vědu a výzkum, z.ú., 2015, s. 17.

⁹ KOPECKÝ, Martin. Územní samospráva. HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: Obecná část*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 133.

¹⁰ PRŮCHA, Petr. *Základy správního práva: učební text pro bakalářské studium*. 2. vydání. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2017. s. 67.

¹¹ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 15.

¹² Tamtéž, s. 18.

Někdy bývají obecní úřady v literatuře označovány jako obecní úřady prvního, druhého a třetího stupně, přičemž poslední uvedené vykonávají nejširší rozsah přenesené působnosti. Výčet obecních úřadů, které vykonávají přenesenou působnost a v jakém rozsahu stanoví zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Jejich správní obvody pak stanovuje vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.¹³

1.4 Samospráva

Podkapitola vymezuje pojem samospráva, a to zejména ve vztahu k obcím. Předmětem samosprávy je správa veřejných věcí na místní (územní) úrovni anebo správa v souvislosti s výkonem určitého povolání.¹⁴ Samosprávu tak můžeme dělit na územní, zájmovou (příkladem jsou profesní komory) a ostatní (školská a akademická samospráva).¹⁵ Rozlišujeme dvě základní pojetí samosprávy, a to politické a právní. Politické pojetí vyjadřuje podíl občanů (laiků) ve veřejné správě, zapojení (neprofesionálních) funkcionářů na jejím výkonu. Samospráva v právním pojetí znamená, že výkon veřejné správy přísluší subjektu odlišnému od státu, samospráva se tak uskutečňuje relativně nezávisle na státní správě.

Vzhledem k tématu této práce se budeme nadále zabývat územní samosprávou. Ústavní soud považuje územní samosprávu za nezastupitelnou složku rozvoje demokracie.¹⁶ Územní samosprávu lze definovat jako ústavou a zákony stanovený okruh úkolů veřejné správy, jejichž vykonávání vlastním jménem je svěřeno samosprávné korporaci odlišné od státu. Nositel samosprávy není při jejím výkonu podřízen orgánům státu. Státu přísluší pouze právní dozor nad jednáním těchto samosprávných korporací.¹⁷ Právo na územní samosprávu je článkem 8 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava“) ústavně zaručeným právem ÚSC. Těmi jsou obce a kraje, jelikož dle Ústavy se Česká republika (dále jen „ČR“) člení na obce, které jsou základními ÚSC, a dále kraje, které

¹³ DOLEŽEL, Pavel. *Dobrovolné svazky obcí*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017, s. 8.

¹⁴ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktual. a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2013, s. 20.

¹⁵ Tamtéž, s. 342.

¹⁶ KOPECKÝ, Martin. Územní samospráva. HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: Obecná část*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 140 – 141.

¹⁷ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 141.

představují vyšší ÚSC.¹⁸ Každá obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku, tedy kraje.¹⁹ Ústava se věnuje územní samosprávě v celé hlavě sedmé.

Samospráva bývá u ÚSC označována jako **samostatná působnost**. Ta je na rozdíl od přenesené působnosti obce vykonávána v rámci jednoho či více katastrálních území, které tvoří vlastní území dané obce.²⁰ Katastrální území a správní obvod obce nemusí být shodný. Samospráva je projevem decentralizace výkonu veřejné moci. Jedná se totiž, jak bylo již uvedeno výše, o přenesení výkonu určitých veřejných záležitostí jinak vykonávaných správními úřady, na subjekty odlišné od státu. Subjekty v územní samosprávě znají daleko lépe dané území a potřeby občanů, proto decentralizace zajišťuje vyšší efektivitu. V Ústavě je stanoveno, že stát může do činnosti ÚSC zasahovat jen, když to vyžaduje ochrana zákona a jen způsobem stanoveným zákonem²¹, a také to, že obec má právo bránit se proti nezákonnému zásahu státu do své samosprávy prostřednictvím ústavní stížnosti²² Podobnou úpravu nalezneme i na zákonné úrovni, a to konkrétně v ustanovení § 7 věty druhé zákona o obcích. V tomto zákoně je také stanoveno, že pokud ve zvláštním zákoně není uvedeno, že jde o přenesenou působnost obce, platí, že jde vždy o samostatnou působnost.²³

Zmíněný zákon o obcích je základním předpisem, kterým se řídí veškeré procesy v obci. Zákon obsahuje úpravu základních pojmů týkajících se obce, práva a povinnosti v samostatné i přenesené působnosti, vymezení orgánů, které v obci působí a také zakotvení možnosti normotvorby obce.²⁴ Nicméně pro tuto práci je důležitá zejména hlava druhá zákona, která se věnuje samostatné působnosti, která je významná pro jakýkoli rozvoj obce a pro spolupráci s dalšími subjekty. Do samostatné působnosti obce řadíme:

- záležitosti existence obce a územních změn obce,
- vnitřní organizace obce,
- rozpočtové hospodaření,
- hospodaření s obecním majetkem,
- podnikatelské aktivity obce,
- zakládání a zřizování právnických osob a organizačních složek obcí,

¹⁸ Čl. 99 Ústavy ČR.

¹⁹ Čl. 100 odst. 1 Ústavy ČR.

²⁰ Ustanovení § 18, odstavec 2 a § 35, odstavec 2 zákona o obcích.

²¹ Čl. 101 odst. 4 Ústavy ČR.

²² Čl. 87 odst. 1 písm. c) Ústavy ČR.

²³ Ustanovení § 8 zákona o obcích.

²⁴ PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o. *Rukověť starosty - Práva a povinnosti obcí*. 1. vydání. Moravská Ostrava: ACCENDO při vědecko-výzkumném ústavu ACCENDO - Centrum pro vědu a výzkum, z.ú., 2015, s. 12.

- zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku,
- spolupráce obce s jinými subjekty a
- záležitosti rozvoje obce.²⁵

Veškeré činnosti obce by měly směřovat k péči o všestranný rozvoj daného území a o potřeby svých občanů. Ustanovení § 35 zákona o obcích obsahuje demonstrativní výčet činností obce, které spadají do samostatné působnosti. Jedná se o především o uspokojování potřeby:

- bydlení,
- ochrany a rozvoje zdraví,
- dopravy a spojů,
- informací,
- výchovy a vzdělávání,
- celkového kulturního rozvoje a
- ochrany veřejného pořádku.

Při plnění těchto úkolů obec chrání veřejný zájem.²⁶ Ustanovení § 35 zákona o obcích dále odkazuje na ustanovení § 84, § 85 a § 102 zákona o obcích, což jsou ustanovení, která se zabývají pravomocemi zastupitelstva obce a rady obce. Právě tyto orgány obce vykonávají především samostatnou působnost.

1.4.1 Evropská charta místní samosprávy

Klíčovým mezinárodním dokumentem v oblasti samosprávy je Evropská charta místní samosprávy (dále jen „Charta“), která vzešla z iniciativy tzv. Stálé konference místních samospráv Evropy, ustavené Radou Evropy v roce 1957. ČR Chartu podepsala v květnu 1998 a publikována byla ve Sbírce zákonů jako sdělení Ministerstva zahraničních věcí České republiky č. 181/1999 Sb. Po její ratifikaci se stala pro ČR platnou dnem 1. 9. 1999. ČR je Chartou vázána a platí pro ni Ústavou vyjádřené pravidlo, že pokud stanoví mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.

V preambuli se mimo jiné uvádí, že místní společenství jsou jedním z hlavních základů jakéhokoliv demokratického zřízení a právo občanů podílet se na chodu věcí veřejných je jednou z demokratických zásad sdílených všemi členskými státy Rady Evropy.²⁷ Charta se snaží o sblížení právních základů místní samosprávy v celé Evropě a obsahuje zásady místní

²⁵ PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o. *Rukověť starosty - Práva a povinnosti obcí*. 1. vydání. Moravská Ostrava: ACCENDO při vědecko-výzkumném ústavu ACCENDO - Centrum pro vědu a výzkum, z.ú., 2015, s. 17-18.

²⁶ Ustanovení § 2 zákona o obcích.

²⁷ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 29-30.

samosprávy. Základním posláním Charty je zajistit práva a ochranu práv místní samosprávy, která je nejbližší občanům a do níž se občané zapojují. Přijetím Charty jsou státy zavázány k tomu, aby byla zajištěna politická, správní a finanční nezávislost samosprávy. Charta opravňuje místní samosprávy ke spolupráci a vytváření vlastních sdružení a chrání vlastní právo na samosprávu.

Bylo přijato pravidlo, že každý smluvní stát se musí zavázat k dodržení alespoň dvaceti meritorních článků (resp. odstavců) Charty, přičemž alespoň deset z nich musí být vybráno ze čtrnácti nejvýznamnějších principů uvedených v čl. 12 odst. 1. Charty.²⁸ ČR se považuje být vázána 24 odstavci, z toho 13 odstavci z čl. 12 odst. 1 Charty.²⁹ Státy, které Chartu podepíší pak jejím principům v případě potřeby přizpůsobí ústavněprávní a zákonnou úpravu.³⁰

1.5 Reforma veřejné správy

Fungování obcí ovlivnila tzv. reforma veřejné správy, která začala být intenzivně diskutována ve druhé polovině devadesátých let. Tato podkapitola tedy krátce přiblíží jednotlivé změny.

Ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávních celků a o změně ústavního zákona ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, bylo s účinností od 1. 1. 2000 vytvořeno celkem 14 vyšších územních samosprávních celků a současně bylo přijato nové znění čl. 99 Ústavy, podle kterého, jak již bylo uvedeno výše, se ČR člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky. Tyto změny označujeme jako 1. fázi reformy. Na konci roku 2002 proběhla 2. fáze reformy, kdy došlo k odstranění všech 76 okresních úřadů. Nicméně okresy jako územní jednotky zůstaly zachovány. Místo okresních úřadů bylo vytvořeno 205 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (tzv. malých okresů).³¹ Působnost okresních úřadů byla rozdělena od 1. 1. 2003 mezi krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností, případně na obce s pověřeným obecním úřadem.

²⁸ POMAHAČ, Richard. Evropské správní právo. HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 758-759.

²⁹ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní věda – Teorie veřejné správy*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 220.

³⁰ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 31.

³¹ JETMAR, Marek. *Meziobecní spolupráce: Inspirativní cesta, jak zlepšit služby veřejnosti*. 1. vydání. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2015, s. 9.

2. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje

V současnosti se setkáváme s dynamickou proměnou společnosti v návaznosti na globální ekonomické, technologické a politické změny. Veřejná správa je potom v tomto kontextu nucena hledat nové cesty a metody, jak zajišťovat veřejné statky co nejefektivněji z hlediska veřejných zdrojů. Setkáváme se tak nejen s organizačními změnami v řízení veřejného sektoru, ale čím dál více jsou využívány nové přístupy k realizaci rozvojových aktivit na úrovni obcí, měst a regionů, jež jsou založeny na zapojení různých typů aktérů do daných projektů.³²

Decentralizace kompetencí na lokální úroveň je snaha o vyšší efektivnost řízení ve veřejném sektoru. Posilování kompetencí vychází z předpokladu, že užší kontakt a vazby mezi poskytovateli a subjekty, kterých se poskytnutá služba týká, umožní flexibilitu a cílenější reagování na jednotlivé potřeby či problémy.³³ Právě prostřednictvím přenosu pravomocí na ÚSC dochází mimo jiné k iniciaci a podpoře různých forem místní demokracie včetně zapojení místních a regionálních aktérů do rozhodování (prostřednictvím veřejných zasedání, komunitního plánování či neformálních setkávání).³⁴ Pohled na koncept rozvoje území se tak mění ze závislosti na dominantním postavení institucí veřejné správy na proces, který integruje názory postoje jednotlivců a skupin v daném území. Žádaná je tedy aktivní spoluúčast místních aktérů.³⁵ Závisí na jejich postoji ke státu, potažmo obci a jejich důvěře k veřejné správě jako celku. Důležitý je i pocit sounáležitosti s daným územím a vědomí vlastní zodpovědnosti za jeho rozvoj.³⁶ Jak meziobecní spolupráce, spolupráce obcí a soukromých subjektů, tak i participace občanů v lokální politice se projevují nejen institucionalizovanými a právně regulovanými formami, ale může se také odehrávat v podobě neformální kooperace lokální, občanské a podnikatelské sféry zprostředkované např. osobními styky jednotlivých osobností. Neformální vztahy a aktivity pak často přecházejí ve vznik vztahů a aktivit formálních a existují paralelně s nimi.³⁷

³² KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů*. 1. vydání. Praha: Auditorium, 2014, s. 63.

³³ Tamtéž, s. 66.

³⁴ Tamtéž, s. 67.

³⁵ Tamtéž, s. 68.

³⁶ Tamtéž, ss. 70.

³⁷ NEJDL, Pavel, ed., ČERMÁK, Daniel, ed. a kol. *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. 1. vydání. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007, s. 18.

2.1 Důvody spolupráce obcí

Důvody pro spolupráci různých subjektů vyplývají z tzv. „synergického efektu“, který vyjadřuje, že společně lze dosáhnout lepšího výsledku, než když každý subjekt usiluje o dosažení cíle sám. Subjekty předpokládají, že výsledkem jejich spolupráce si alespoň jeden z nich polepší, přičemž ostatní si nepohorší. V praxi ale spíše všechny subjekty doufají v zisk alespoň nějakých výhod. Obcím spolupráce umožňuje připravovat a realizovat rozhodující rozvojové záměry na svěřeném území, které by pro ně samotné, byly prakticky nedosažitelné, ať již z důvodů plynoucích například z malé populační velikosti či nevýhodné geografické polohy. Důvody obecní spolupráce mají především charakter účelový, který spočívá v zabezpečování potřeb občanům, které jsou obci svěřené v rámci samostatné působnosti (§ 35 zákona o obcích). Obce pak tedy navazují účelovou spoluprací s cílem

- realizovat investiční akce přesahující její možnosti nebo takové akce, které je třeba řešit na katastrálních územích více obcí (vodovody, kanalizace, čistírny odpadních vod, plynofikace, dopravní obslužnost, odpadové hospodářství apod.),
- podílet se na projektech, které souvisí s rozvojem dané lokality a mají významný vliv zvyšování její konkurenceschopnosti.

Ustanovení § 7 zákona o obcích, které ukládá obci zabezpečovat výkon přenesené působnosti státní správy může být taktéž důvodem pro spolupráci obcí.³⁸

2.1.1 Sídlní struktura

Důvodem, který vede čím dál tím více obcí k různým typům spolupráce je i sídlní struktura ČR, která je roztržštěná a je tvořena vysokým počtem velikostně silně diferencovaných obcí.³⁹ O tomto faktu pojednávala i studie Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), která upozorňovala, že sídlní struktura ČR je velmi roztržštěná a obce jsou velmi malé na to, aby mohly poskytovat kvalitní veřejné služby. OECD tak proto doporučovala vládním představitelům podporu slučování obcí. Ministerstvo vnitra ČR ovšem řízené slučování obcí v žádném případě neplánuje, ba naopak hledá možné zlepšení výkonu veřejné správy v malých obcích právě s vědomím zvláštností českých realití.⁴⁰

K 1. 1. 2018 existovalo na území ČR 6 258 obcí.⁴¹ Počet obcí v jednotlivých krajích znázorňuje tabulka č. 1. Z tabulky č. 2 pak vyplývá, že přibližně čtvrtina sídel v ČR má méně

³⁸GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vydání. Brno: Georgetown, 2007, s. 13 – 14.

³⁹ Tamtéž, s. 18.

⁴⁰ Žádné slučování! Jdeme cestou spolupráce obcí. *Deník veřejné správy* [online]. denik.obce.cz, 22. 12. 2016 [cit. 2018-06-28]. Dostupné na <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6727354>>.

⁴¹ Území, životní prostředí: *Tab. 02.01 Vývoj počtu obcí v České republice podle krajů (stav k 1.1.)*. Český statistický úřad [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-06-26]. Dostupné na

než 200 obyvatel (v Kraji Vysočina dokonce téměř 47 % sídel). Počet obyvatel do 1 000 vykazuje v rámci ČR cca 77 % obcí (v Kraji Vysočina necelých 91 % obcí). Na Vysočině je přibližně 96 % sídel, ve kterých žije méně než 2 000 obyvatel a téměř 98 % sídel do 5 000 obyvatel. Tento kraj dále nedisponuje žádnou obcí nad 100 000 obyvatel a pouze jednou obcí nad 50 000 obyvatel. Malé obce nelze čistě omezit pouze na hledisko populace, ale je třeba brát v úvahu také důležitý faktor územní velikosti, který v praxi znamená, že obce menší než 1 000 obyvatel fakticky spravují více než polovinu rozlohy státu a v řadě ohledů představují základní přírodní potenciál státu.

Tabulka č. 1: Počet obcí v České republice podle krajů (k 1. 1. 2018)

Území	Počet obcí
Česká republika	6258
Hlavní město Praha	1
Středočeský kraj	1144
Jihočeský kraj	624
Plzeňský kraj	501
Karlovarský kraj	134
Ústecký kraj	354
Liberecký kraj	215
Královéhradecký kraj	448
Pardubický kraj	451
Kraj Vysočina	704
Jihomoravský kraj	673
Olomoucký kraj	402
Zlínský kraj	307
Moravskoslezský kraj	300

Zdroj: Převzato a upraveno - Území, životní prostředí: *Tab. 02.01 Vývoj počtu obcí v České republice podle krajů (stav k 1.1.). Český statistický úřad* [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-06-26]. Dostupné na:

<https://www.czso.cz/documents/10180/61508910/32018118_0201.pdf/e625d17c-68a7-4582-a24b-e8f20cda7be6?version=1.0>.

<https://www.czso.cz/documents/10180/61508910/32018118_0201.pdf/e625d17c-68a7-4582-a24b-e8f20cda7be6?version=1.0>.

Tabulka č. 2: Velikostní struktura obcí ČR k 1. 1. 2017⁴²

Velikostní kategorie	ČR		Kraj Vysočina	
	Počet obcí	Podíl obcí (v %)	Počet obcí	Podíl obcí (v %)
0-199	1432	22,9	328	46,6
200-499	1992	31,8	212	30,1
500-999	1379	22	97	13,8
1 000-1 999	755	12,1	36	5,1
2 000-4 999	427	6,8	14	2,0
5 000-9 999	142	2,3	9	1,3
10 000-19 999	69	1,1	4	0,6
20 000-49 999	44	0,7	3	0,4
50 000-99 999	12	0,2	1	0,1
100 000 a více	6	0,1	0	0
Celkem	6 258	100	704	100

Zdroj: Vlastní zpracování výpočtů z údajů převzatých z Území, sídelní struktura: *Velikostní skupiny obcí - počet obcí Kraj Vysočina*. Český statistický úřad [online]. Praha, 2018, [cit. 2018-06-26]. Dostupné na <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=RSO08a&f=TABULKA&z=T&skupId=746&katalog=30829&pvo=RSO08a&str=v401&u=v401__VUZEMI__100__3107> a Území, sídelní struktura: *Velikostní skupiny obcí - počet obcí Česká republika*. Český statistický úřad [online]. Praha, 2018, 2018 [cit. 2018-06-26]. Dostupné na <<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=RSO08a&f=TABULKA&z=T&skupId=746&katalog=30829&pvo=RSO08a&str=v394>>.

Rozdrobenost sídel může být na jedné straně pozitivním znakem demokratické participace na správě věcí veřejných a blízkosti samosprávy občanům, ale také s sebou však fragmentace obcí přináší řadu problémů – např. limitované ekonomické možnosti malých obcí, nízkou kvalitu veřejných služeb, neschopnost nejmenších obcí provádět větší investiční projekty, zajišťovat dostupnost základních služeb a obtížné získávání kvalifikovaného personálu pro vedení úřadu.⁴³ Počet obyvatel obce je významným ukazatelem, který se dotýká jejich rozvoje.

Co se týče trendu rozmístění obyvatelstva do roku 1990 lze jej ve stručnosti charakterizovat takto:

⁴² Velikostní struktura dle počtu obyvatel. Údaje jsou sesbírány jednak za Českou republiku jako celek a dále za Kraj Vysočina, ve kterém se rozkládá Svazek obcí Podoubraví, na který se tato práce zaměřuje. Procentuální údaje jsou zaokrouhleny na jedno desetinné místo.

⁴³ JETMAR, Marek. *Meziobecní spolupráce: Inspirativní cesta, jak zlepšit služby veřejnosti*. 1. vydání. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2015, s. 8.

- Na úrovni státu byla snaha podporovat ekonomicky nejvýznamnější regiony, a to zejména lokalizací nové bytové výstavby do těchto krajů a tím zvyšování počtu obyvatel.
- Na úrovni okresů se projevovala snaha zmenšovat rozdíly mezi okresy. Nástrojem bylo umisťování významných průmyslových závodů do okresních měst (hlavně ve venkovském prostoru). Dodnes jsou důsledky zřejmé např. na struktuře Kraje Vysočina, kde okresní města Havlíčkův Brod, Žďár nad Sázavou, Třebíč a částečně i Pelhřimov představují důležitá regionální centra kraje, ve srovnání, s nimiž si krajské město Jihlava teprve v posledních letech vydobývá významnější pozici.
- Výše zmíněný bod měl ale za následek výrazné zvyšování rozdílů uvnitř okresů, kde na jedné straně docházelo ke koncentraci obyvatel do vybraných, především okresních měst a na druhé straně k opouštění (zmenšování) venkova.
- Nástrojem procesu rozmisťování obyvatelstva byla tzv. komplexní bytová výstavba – výstavba rozsáhlých sídlišť panelových domů v okresních městech a v některých dalších průmyslových obcích.

Po roce 1990 došlo ke změně základních trendů v rozmístění obyvatelstva. Jedná se o následující vlivy:

- Období po roce 1990 zaznamenalo výrazné proměny demografických rámců.
- Změna podílu krajů na obyvatelstvu - zvláště patrný je vývoj v letech 1995-2008, kdy všechny české kraje mají přírůstek, kdežto všechny moravské mají úbytek
- Zvyšuje se počet obyvatel ve městech a snižuje ve venkovských sídlech.

Poslední popsany jev se děje i v nyní a dochází jím ke vylidňování (zmenšování) obcí.

2.1.2 Zmenšování obcí

Významnou roli při zmenšování obcí hraje poloha dané obce. Základní kategorie území s určitým charakterem a intenzitou zmenšování obcí:

- strukturálně postižené oblasti – regiony s dlouhodobými a rozsáhlými těžebními aktivitami a těžkým průmyslem (strojírenský, hutnický a chemický průmysl)
- příhraniční (horské) oblasti – odlehlá území v blízkosti hranic a převážně s horským charakterem krajiny
- vnitřní periferie – území na pomezích krajů (kolem krajských hranic)
- ostatní území – města v prostoru mezi výše vymezenými územími, kde působí jiné kombinace územních faktorů.

Vnitřní periferie jsou zejména obce v severní, západní a jižní části Kraje Vysočina, dále města na hranici Středočeského a Jihočeského kraje (např. Žďár na Sázavou, Havlíčkův Brod, Pelhřimov či Kamenice nad Lipou).⁴⁴ Uvedené přiblížení území vnitřních periferií je významné pro zaměření práce na Svazek obcí Podoubraví, který se rozkládá v severní části okresu Havlíčkův Brod v Kraji Vysočina.

Zmenšování obcí (stěhování do větších měst) ovlivňují různé příčiny viz. tabulka č. 3.

Tabulka č. 3: Příčiny zmenšování obcí

Kategorie		Příčina
Ekonomické příčiny	Trh práce a zaměstnanost	Nedostatek pracovních míst
		Struktura pracovníků neodpovídá potřebám trhu práce
		Nedostatečné podmínky pro podnikání
		Odchod mladých / kvalifikovaných osob
		Slabá kupní síla
		Nedostatek příležitostí pro podnikání
	Doprava	Pasivita obyvatel
	Image	Špatná dostupnost města
		Nedostatečná dopravní obslužnost
		Nedostatečně využitý potenciál cestovního ruchu
Sociální příčiny	Prostředí pro život	Špatná image města
		Nedostatečná propagace
	Image	Rizikové prostředí pro život
Environmentální příčiny	Bydlení a majetek	Vyšší výskyt sociálně-patologických jevů
		Nedostatečná činnost policie
	Zdraví	Snížení komfortu bydlení
Prostorové příčiny	Pohyb obyvatel	Ohrožení majetku
		Ohrožení zdraví
	Trh s nemovitostmi	Stárnutí a vymírání obyvatelstva
		Suburbanizace
		Deformovaný trh s byty
		Nadměrná cena pozemků
	Image	Nedostatek pozemků pro výstavbu
Neúčinná regulace rozvoje		
		Špatné prostředí města

Zdroj: SVOBODOVÁ, Hana. *Metodika identifikace příčin procesu zmenšování obcí a měst*. 1. vydání. Brno: GaREP, spol. s r.o., 2015, s. 24.

⁴⁴ SVOBODOVÁ, Hana. *Metodika identifikace příčin procesu zmenšování obcí a měst*. 1. vydání. Brno: GaREP, spol. s r.o., 2015, s. 11-12.

3. Formy spolupráce obcí

3.1 Meziobecní spolupráce

Právně upravena je meziobecní spolupráce v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích. Spolupráci mezi obcemi je věnován díl třetí hlavy druhé tohoto zákona. Ustanovení § 46 stanoví, že obce mohou vzájemně spolupracovat v rámci samostatné působnosti.⁴⁵ Toto ustanovení je ale nadbytečné, jelikož fakt, že obce mohou při výkonu samostatné působnosti spolupracovat, vyplývá již ze samotné podstaty obcí jako ÚSC a z práva na samosprávu, kterou jim garantuje Ústava ČR.⁴⁶ V přenesené působnosti pak obce mohou spolupracovat pouze na základě veřejnoprávních smluv, které jsou upraveny v § 159 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád („dále jen správní řád“). Zákon o obcích stanoví, že se obce mohou sdružovat do dobrovolných svazků obcí a mohou spolupracovat i s obcemi jiných států (kapitola č. 3.3).⁴⁷

V současné době již zákon neuvádí jako možné formy meziobecní spolupráce smlouvu uzavřenou ke splnění konkrétního úkolu ani mezi obcemi nelze založit společnou právnickou osobu. Neznamená to ale, že by již obce nemohly uzavírat smlouvy či společně se sdružovat v právnických osobách dle jiných předpisů.⁴⁸ Vypuštění těchto forem přišlo s novelou zákona o obcích č. 303/2013 Sb., s názvem zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva.⁴⁹ Obce už tedy nemají možnost zakládat s jinými obcemi smlouvy o společnosti podle ustanovení § 2716 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku. Není ovšem vyloučeno, že obce využívají těchto forem spolupráce s osobami odlišnými od obcí a krajů.⁵⁰

3.1.1 Dobrovolný svazek obcí

Nejčastěji využívanou formou spolupráce obcí v ČR jsou dobrovolné svazky obcí (dále jen „DSO nebo svazek“). V ČR funguje celkem 771 svazků (údaj platný k 15. červnu 2018).⁵¹ Někdy se ve stejném významu užívá neoficiální pojem „mikroregion“.⁵² Jeho rysem je vznik z

⁴⁵ Ustanovení § 46 zákona o obcích.

⁴⁶ KOPECKÝ, Martin a kol. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 115.

⁴⁷ Ustanovení § 49 a 55 zákona o obcích.

⁴⁸ JETMAR, Marek. *Meziobecní spolupráce: Inspirativní cesta, jak zlepšit služby veřejnosti*. 1. vydání. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2015, s. 13-14.

⁴⁹ DOLEŽEL, Pavel. *Dobrovolné svazky obcí*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017, s. 12.

⁵⁰ KOPECKÝ, Martin a kol. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 116.

⁵¹ *Registr ekonomických subjektů*. Český statistický úřad [online]. czso.cz, 15. 6. 2018 [cit. 2018-06-28].

Dostupné na <<https://apl.czso.cz/irsw/hledat.jsp>>.

⁵² ČERMÁK, Daniel, VOBECKÁ, Jana. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, s. 19.

vlastní iniciativy, nikoliv „nuceně“ ze zákona.⁵³ Jedná se o formu spolupráce mezi obcemi na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí.⁵⁴ Ustanovení § 2 zákona o obcích stanoví, že přílohou smlouvy jsou stanovy svazku. Stejně ustanovení také upravuje, co ve stanovách musí být uvedeno. DSO je PO, jejíž členy mohou být pouze obce.⁵⁵ Obce mohou svazky vytvářet, vstupovat do svazků již vytvořených a mohou také svobodně ze svazku vystoupit, případně lze svazek i zrušit.⁵⁶ Rozhodovat o vytvoření svazku, resp. rozhodovat o vstupu do svazku přísluší zastupitelstvu obce.⁵⁷

DSO je PO veřejného práva, s čímž se pojí zvýšená transparentnost a určité požadavky pro hospodaření s veřejnými prostředky.⁵⁸ Podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, musí svazky sestavovat rozpočtový výhled, každoročně též rozpočet a závěrečný účet. Účetnictví jsou svazky povinny dle ustanovení § 49 odst. 3 zákona o obcích vést podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.⁵⁹ Svazek dle ustanovení § 53 odst. 1 zákona o obcích musí požádat o přezkoumání hospodaření za uplynulý kalendářní rok příslušný krajský úřad nebo to zadá auditorovi.⁶⁰

Účelem DSO je ochrana a prosazování společných zájmů členů. Zákon o obcích uvádí v ustanovení § 50 odst. 1 demonstrativní výčet předmětu činnosti svazku. Jedná se např. o úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, ochrany veřejného pořádku, zabezpečování čistoty, ochrany ovzduší, nakládání s komunálními odpady, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod, inženýrských sítí, veřejné osobní dopravy a správy majetku.⁶¹

Ustanovení § 51 zákona o obcích pak pojednává o právech, která mají občané obcí, které jsou členy svazku. Občané, kteří dosáhli věku 18 let jsou oprávněni účastnit se zasedání orgánu svazku a nahlížet do zápisu z jednání, podávat orgánu svazku písemné návrhy, vyjadřovat se

⁵³ Mikroregion. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 9. 3. 2013 [cit. 2018-06-28]. Dostupné na <<https://cs.wikipedia.org/wiki/Mikroregion>>.

⁵⁴ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 78.

⁵⁵ STAŠA, Josef. *Veřejnoprávní smlouvy*. HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 244.

⁵⁶ Ustanovení § 118 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁷ PRŮCHA, Petr. *Základy správního práva: učební text pro bakalářské studium*. 2. vydání. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2017, s. 106.

⁵⁸ JETMAR, Marek. *Meziobecní spolupráce: Inspirativní cesta, jak zlepšit služby veřejnosti*. 1. vydání. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2015, s. 14.

⁵⁹ Tamtéž, s. 15.

⁶⁰ Ustanovení § 53 odst. 1 zákona o obcích.

⁶¹ STAŠA, Josef. *Veřejnoprávní smlouvy*. HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 244.

k návrhu rozpočtu a závěrečnému účtu svazku, a to buď písemně nebo ústně na zasedání orgánu svazku.

Přes řadu společných rysů se svazky mohou lišit účelem, intenzitou i náplní spolupráce.⁶² DSO rozlišujeme na tzv. polyfunkční a monotematické. Polyfunkční svazek je ten, který se zaměřuje na více než 1 předmět činnosti. Oproti tomu svazky specificky (úzc) zaměřené označujeme jako monotematické.⁶³

Výhody DSO jako formy spolupráce jsou vysoká variabilita možností/řešení (např. tematického zaměření svazku, struktury orgánů svazku, financování, rozšiřování členské základny), přímé zapojení představitelů místní samosprávy do rozhodovacího procesu a stabilní uspořádání při zachování možnosti flexibilní reakce na vzniklé situace.⁶⁴

Vnitřní organizační struktura se může lišit, nicméně nejtypičtější skladba orgánů na území ČR je nejvyšší, výkonný, statutární (individuální), kontrolní (kolektivní). Doporučován je i administrativně-technický orgán, který je zpracovatelem běžné správní agendy a napomáhá tak fungování orgánů svazku.⁶⁵

Úspěšnost fungování svazků obcí velmi zvyšuje osoba manažera svazku. Zřízení této pozice je sice finančně náročné, ale přináší značné výhody. Schopný manažer významně přispívá k realizaci rozvojových aktivit – jak fyzicky (zajištění finančních prostředků a koordinací realizace projektu), tak také vytvořením příhodného prostředí pro spolupráci (sladění zájmů obcí, diplomatických řešení neshod). Dále může také vykonávat administrativu spojenou s chodem svazku a s jednáním jeho orgánů. Klíčovou vlastností manažera by měla být aktivita, s níž povzbuzuje obce k realizaci společných projektů a vyhledává možnosti jejich financování.⁶⁶

3.2 Spolupráce obcí s dalšími subjekty v daném území

3.2.1 Místní akční skupiny

V České republice bylo k 21. 6. 2018 celkem 179 místních akčních skupiny (dále jen „MAS“), které zahrnovaly 94 % obcí ČR.⁶⁷

⁶² GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vydání. Brno: Georgetown, 2007, s. 29.

⁶³ JETMAR, Marek. *Meziobecní spolupráce: Inspirativní cesta, jak zlepšit služby veřejnosti*. 1. vydání. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2015, s. 22.

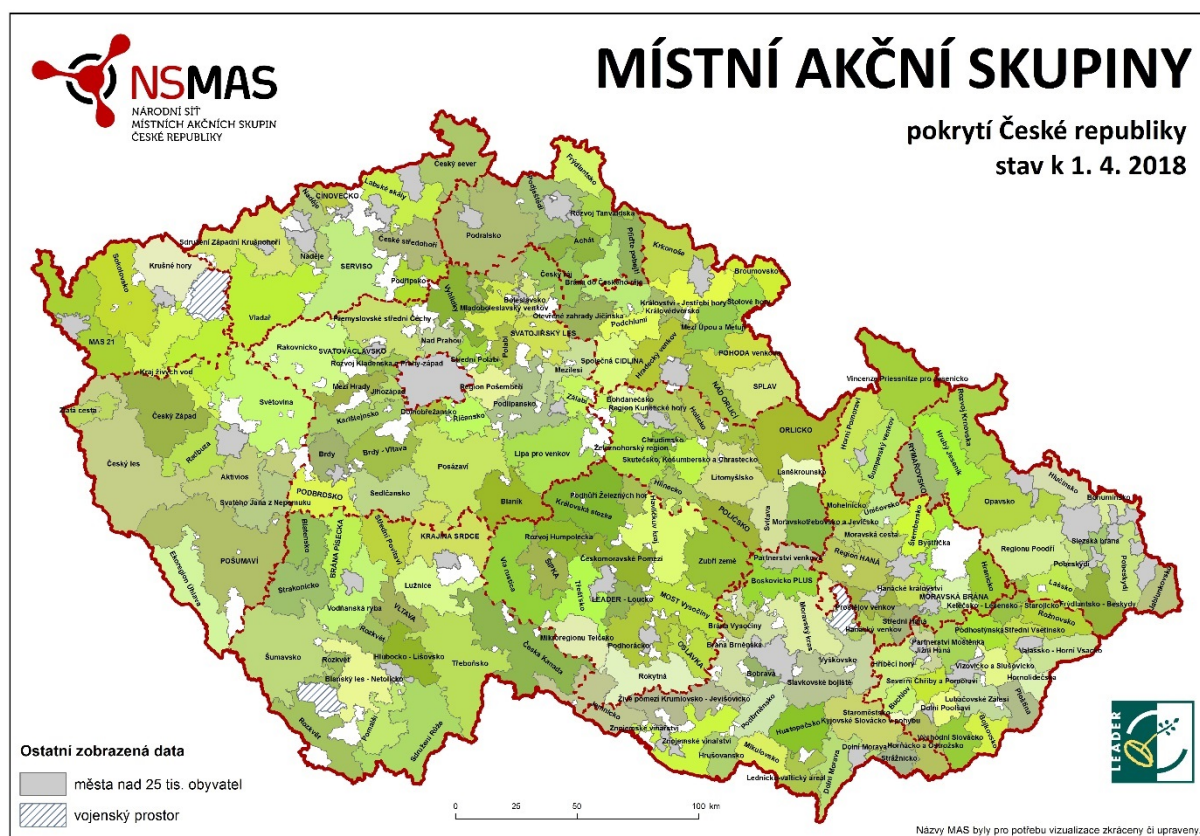
⁶⁴ Tamtéž, s. 14.

⁶⁵ Tamtéž, s. 22-23.

⁶⁶ BINEK, Jan. *Rozvojové možnosti obcí*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010, s. 43-44.

⁶⁷ Data pro místní akční skupiny. *Český statistický úřad* [online]. Czso.cz, 2018 [cit. 2018-06-27]. Dostupné na <https://www.czso.cz/csu/czso/data_pro_mistni_akcni_skupiny_mas>.

Obrázek č. 1: Pokrytí České republiky místními akčními skupinami

Zdroj: Místní akční skupiny. *Národní síť Místních akčních skupin České republiky* [online]. nsmascr.cz, 2018 [cit. 2018-06-28]. Dostupné na <<http://nsmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>>.

MAS je uskupení, které spojuje subjekty veřejného i soukromého sektoru působící v daném území.⁶⁸ Jedná se o společenství občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a jednotlivých obcí a svazků obcí, které spolupracuje na rozvoji venkova, zemědělství a získávání finanční podpory z EU a z národních programů, pro svůj region, metodou LEADER. Hlavním cílem MAS je zlepšování kvality života a životního prostředí na venkově.⁶⁹ Povinnou součástí fungování MAS je registrace u Ministerstva vnitra ČR a vymezení struktury, organizační řádu i právní subjektivity, kterou může být buď obecně prospěšná společnost nebo spolek.⁷⁰

Zástupci veřejné správy mohou tvořit maximálně polovinu členské základny, zbytek tvoří zástupci podnikatelů, neziskových organizací a dalších subjektů se sídlem v příslušné lokalitě. MAS musí tvořit geograficky homogenní území s počtem obyvatel od 10 do 100 000 a

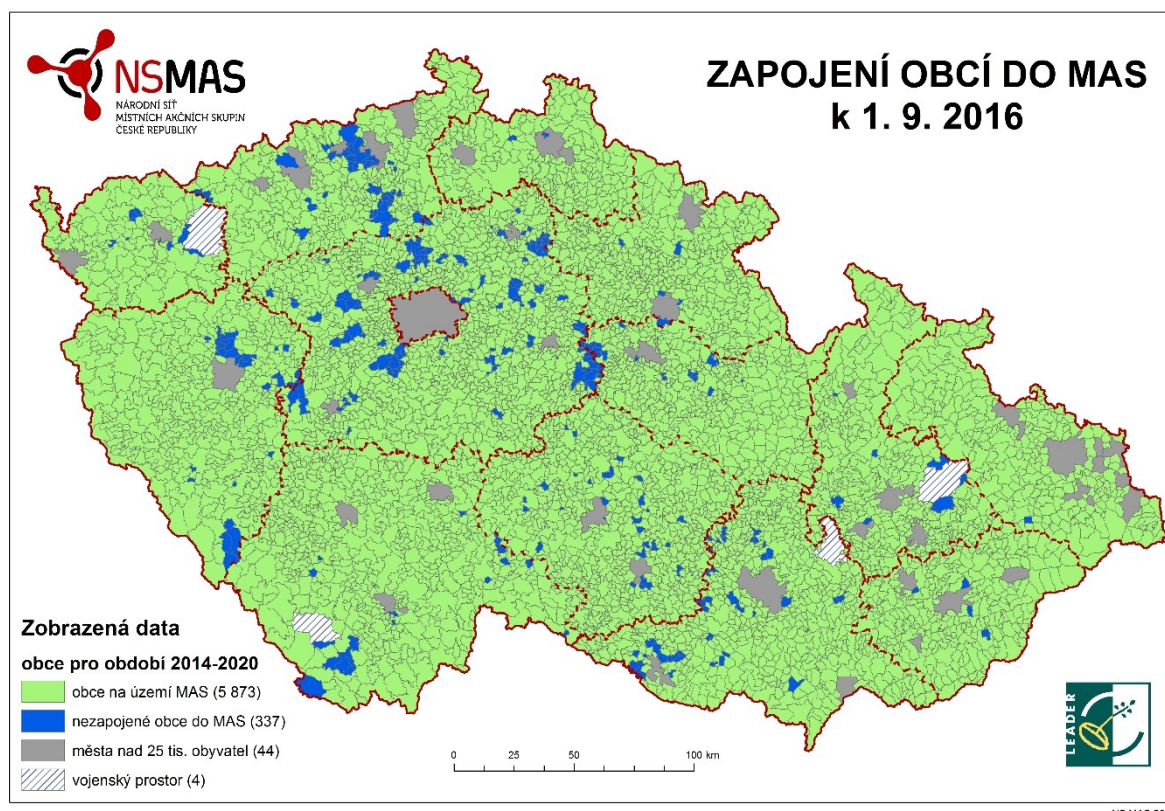
⁶⁸ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vydání. Brno: Georatown, 2007, s.32.

⁶⁹ Místní akční skupiny. *Národní síť Místních akčních skupin České republiky* [online]. nsmascr.cz, 2018 [cit. 2018-06-28]. Dostupné na <<http://nsmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>>.

⁷⁰ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů*. 1. vydání. Praha: Auditorium, 2014, s. 160-161.

sdužovat zejména venkovské obce. Členy se nemohou stát města, která mají více než 25 000 obyvatel a populační hustota na území MAS nesmí překročit 150 obyvatel na km².⁷¹ Jedna obec může být pouze v jedné MAS.⁷²

Obrázek č. 2: Ne/zapojené obce do MAS

Zdroj: Místní akční skupiny. *Národní síť Místních akčních skupin České republiky* [online]. nsmas.cz, 2018 [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>.

Metoda LEADER neboli Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale je v českém překladu Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku.⁷³ LEADER má za cíl například:

- povzbuzovat rozvinutí vnitřního rozvojového potenciálu daného regionu,
- podporovat zavádění integrovaných strategií pro trvale udržitelný rozvoj,
- upevnit ekonomické prostředí,

⁷¹ ČERMÁK, Daniel, VOBECKÁ, Jana. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, s. 26.

⁷² Místní akční skupiny. *Národní síť Místních akčních skupin České republiky* [online]. nsmas.cz, 2018 [cit. 2018-06-28]. Dostupné na <<http://nsmas.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>>.

⁷³ ČERMÁK, Daniel, VOBECKÁ, Jana. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, s. 26.

- přispět k tvorbě nových pracovních míst a
- přispět k celkovému zlepšení organizačních schopností příslušné komunity.

Základním prvkem metody je spolupráce v širším slova smyslu, a to především podpora obnovy místních komunit, posilování místní demokracie a rozhodování na nejnižší úrovni.⁷⁴

Ke značnému růstu MAS došlo v souvislosti s přípravou ČR na vstup do EU a možnostmi čerpání dotací z evropských fondů. Inspirací pro zakládání MAS byly zahraniční zkušenosti, kde tato partnerství však vznikala spontánně zdola v kontextu dlouhodobé kontinuity rozvoje venkovských obcí a regionů a lokálních aktérů. Ovšem v ČR je tato forma zakládána v určité míře uměle, jelikož tyto struktury nevycházejí z již fungujících partnerských svazků jako je tomu v zahraničí, a to právě díky finanční motivaci.⁷⁵ EU od aplikace metody LEADER očekávala, že dojde k efektivnějšímu řízení na lokální úrovni, ale v ČR se ukázalo, že metoda nebyla uplatněna jako metoda rozvoje území, nýbrž jako dotační program. A tak MAS slouží spíše jako nástroj pro administraci předkládaných projektů.⁷⁶

MAS v ČR jsou metodicky a koordinačně podporovány ze strany Národní sítě MAS ČR (dále jen „NS MAS“). Hlavní poslání NS MAS je sdružovat MAS, rozvíjet spolupráce s dalšími aktéry, kteří působí ve prospěch venkova a jeho obyvatel, hájit společné zájmy členských MAS ve vztahu k orgánům státu, reprezentovat a zastupovat členské MAS v jednáních na národní a mezinárodní úrovni, výměně zkušeností a příkladů dobré praxe.

3.2.2 Místní Agenda 21

V roce 1992 na summitu OSN v Rio de Janeiru byl přijat dokument s názvem Agenda 21, což je globální strategický a akční plán světového společenství stanovující kroky směrem k udržitelnému rozvoji. Místní agenda 21 (dále jen „MA21“) je pak mezinárodní program prosazující principy trvale udržitelného řešení problémů na místní úrovni, který vychází z uvedeného dokumentu.⁷⁷ MA21 vzniká z místní iniciativy a ukládá si za cíl vypracování strategie udržitelného rozvoje, akčních plánů rozvoje nebo politik zkvalitňování života v obci. Klíčovým a nezbytným předpokladem úspěchu je tedy účast veřejnosti.⁷⁸ Do MA21 se může zapojit obec, kraj, dobrovolný svazek obcí, MAS či jiná organizace. V roce 2006 MA21

⁷⁴ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vydání. Brno: Georgetown, 2007, s. 33.

⁷⁵ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů*. 1. vydání. Praha: Auditorium, 2014, s. 162.

⁷⁶ BINEK, Jan. *Synergie ve venkovském prostoru: paradoxy rozvoje venkova : kritické zhodnocení bariér, nástrojů a šancí rozvoje venkova*. Brno: GaREP, 2011, str. 49.

⁷⁷ O MA 21. *Místní agenda 21* [online]. ma21.cenia.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<https://ma21.cenia.cz/cs-cz/%c3%bavod/prove%c5%99ejnost.aspx>>.

⁷⁸ ČERMÁK, Daniel, VOBECKÁ, Jana. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, s. 27.

označilo Ministerstvo vnitra ČR jako oficiální metodu zvyšování kvality ve veřejné správě.⁷⁹ Kvalita MA21 je hodnocena pomocí souboru daných kritérií. Hodnocení může být jedním z podkladů pro hodnocení žádostí o granty EU, ČR nebo krajů (zvyšuje šanci na úspěch). Kritéria jsou rozčleněna do kategorií A-D, které odpovídají úrovni realizované MA21. Existuje i startovací kategorie - „zájemci“. Kategorie jsou znázorněny v tabulce č. 4.⁸⁰

Tabulka č. 4: Kategorizace kritérií MA21

Označení kategorie	Název	Úroveň	Předpoklad pro dosažení
-	zájemci	-	zájemce o problematiku MA21
D	start	základní	organizační zajištění procesu MA21
C	stabilizace	mírně pokročilá	aktivní zapojení veřejnosti a politické zastřešení procesu MA21
B	system řízení	pokročilá	zavedení a používání systému řízení municipality dle zásad MA21
A	dlouhodobý proces	nejvyšší	strategický a dlouhodobý rozvoj za aktivní účasti veřejnosti, založený na principech udržitelného rozvoje a směřující ke zvyšování kvality života svých občanů

Zdroj: Převzato z GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vydání. Brno: Georgetown, 2007, s. 35.

3.2.3 Public Private Partnership

Partnerství veřejného a soukromého sektoru představuje Public Private Partnership (dále jen „PPP“). Jedná se o alternativní způsob veřejného investování. Účelem partnerství může být výstavba, renovace, údržba nebo správa veřejné infrastruktury, případně poskytování veřejných služeb. Znakem PPP je dlouhodobost, sdílení nebo přesun odpovědnosti a vysoká investiční náročnost.⁸¹

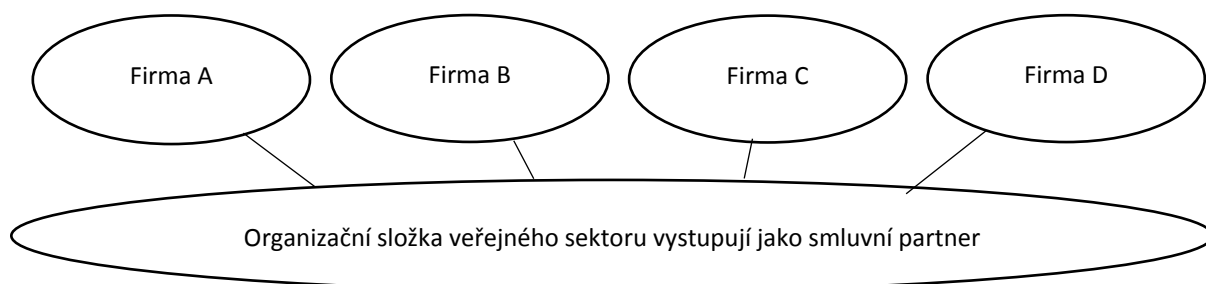
⁷⁹ O MA 21. *Místní agenda 21* [online]. ma21.cenia.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<https://ma21.cenia.cz/cs-cz/%c3%bavod/prove%c5%99ejnost.aspx>>.

⁸⁰ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vydání. Brno: Georgetown, 2007, s. 34.

⁸¹ OSTŘÍŽEK, Jan, KOUBA, Luděk. *Teoretické a praktické aspekty realizace PPP projektů: Public private partnership - some theoretical and practical aspects of its realization : monografie*. Folia Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis. 1. vydání. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2011, s. 10-11.

PPP projektu se účastní minimálně dvě smluvní strany, přičemž jedna z nich je zadavatelem (zástupce veřejného sektoru) a druhá uchazečem (soukromý sektor). Existují také tzv. *Special Purpose Vehicle* (dále jen „SPV“), které sdružují více subjektů na straně uchazeče, a to z důvodu, že PPP projekty jsou často velmi dlouhodobé a organizačně a finančně náročné. SPV tak v sobě obsahuje jednak společnosti podílející na realizaci i na financování daného projektu. SPV tvoří několik subdodavatelů. Vztah smluvních stran je obvykle dlouhodobý (15 až 35 let), což má za následek, že komplexní smlouva obsahuje několik stovek stran. Smlouva často zahrnuje nejen realizaci, ale i správu a údržbu infrastruktury. Platby privátnímu partnerovi se uskutečňují až po dosažení určitých výsledků dle detailně specifikovaných kritérií. Vlastností PPP projektů je transfer rizika na privátního partnera.⁸² Systém fungování PPP je zjednodušeně nastíněn na obrázcích č. 3 a 4.

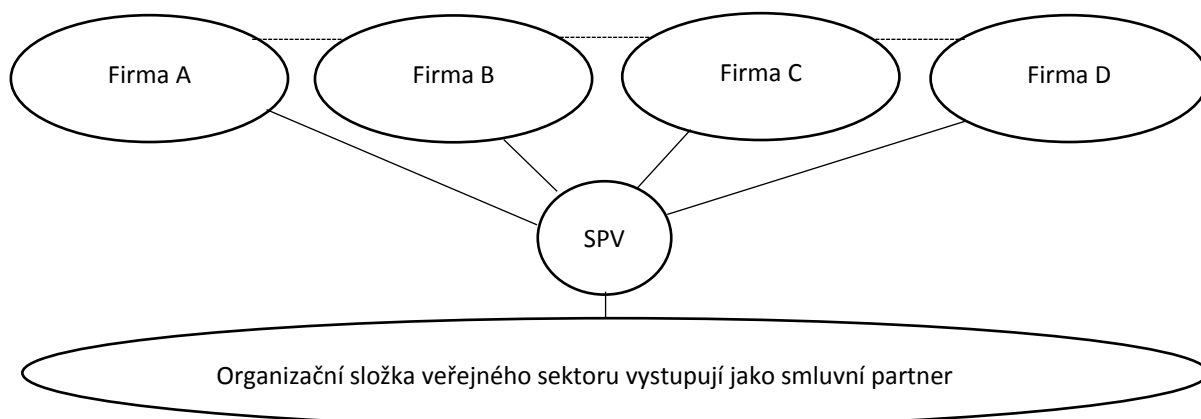
Obrázek č. 3: Schéma projektu bez zapojení SPV

Zdroj: Vlastní zpracování dle OSTŘÍŽEK, Jan, KOUBA, Luděk. *Teoretické a praktické aspekty realizace PPP projektů: Public private partnership - some theoretical and practical aspects of its realization : monografie*. Folia Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis. 1. vydání. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2011, s. 34.

⁸² OSTŘÍŽEK, Jan, KOUBA, Luděk. *Teoretické a praktické aspekty realizace PPP projektů: Public private partnership - some theoretical and practical aspects of its realization : monografie*. Folia Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis. 1. vydání. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2011, s. 32-33.

Obrázek č. 4: Schéma projektu se zapojení SPV

Zdroj: Vlastní zpracování dle OSTRÍŽEK, Jan, KOUBA, Luděk. *Teoretické a praktické aspekty realizace PPP projektů: Public private partnership - some theoretical and practical aspects of its realization : monografie*. Folia Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis. 1. vydání. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2011, s. 35.

V rámci PPP je možno dvojí řešení:

- 1) Obec založí se soukromou PO, resp. FO, samostatnou společnost a ta realizuje projekt a získá dlouhodobé povolení na provozování služby (např. poskytování dodávek tepla). Z poplatků za dané služby se splácí úvěry, náklady a vznikají výnosy.
- 2) Soukromý investor poskytne finanční prostředky do vytvoření veřejně prospěšné stavby, kterou následně spravuje a provozuje. Za tuto službu pro veřejný sektor dostává úplatu od veřejného sektoru – ten platí za dostupnost služby.⁸³

3.3 Národní struktury spolupráce obcí

3.3.1 Svaz měst a obcí ČR

Svaz měst a obcí ČR (dále jen „Svaz“) je celostátní, dobrovolnou, nepolitickou organizací založenou jako zájmové sdružení PO, která je partnerem pro vládní i parlamentní politickou reprezentaci.⁸⁴ Členem Svazu je 2 728 obcí, tj. 43,6 % obcí v ČR. Členské obce zastupují 8 349 315 obyvatel, což představuje 78,9 % obyvatelstva ČR.⁸⁵

⁸³ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vydání. Brno: Georgetown, 2007, s. 36.

⁸⁴ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Svaz měst a obcí České republiky: společně hájíme zájmy měst a obcí!*. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2014, s. 2.

⁸⁵ Členská základna. *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. smocr.cz, 11. 6. 2018 [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.smocr.cz/clenove/clenska-zakladna.aspx>>.

Hlavním cílem svazku je především:

- obhajovat společné zájmy a práva měst a obcí všech velikostí, a vytvářet tím dobré podmínky pro jejich rozvoj,
- podílet se na tvorbě zákonů a jiných opatření mající dopad na místní samosprávu, a posilovat vliv obcí v legislativní oblasti,
- informovat vládu, parlament a instituce EU včas o tom, jaký důsledek mohou mít jimi navrhovaná opatření na život občanů a na jednotlivá území co se rozvoje týče,
- vzdělávat zastupitele i pracovníky obecních samospráv,
- podporovat výměnu zkušeností obcí a jejich příkladů dobré praxe,⁸⁶
- spolupracovat s obdobnými svazy v jiných zemích.⁸⁷

Organizační strukturu Svaz tvoří sněm, kontrolní komise, komory, rada, předsednictvo, kancelář, kancelář pro projekty a vzdělávání.⁸⁸ K zajištění požadavků jednotlivých druhů obcí jsou zřízeny právě komory Svazu.⁸⁹

Svaz se podílí na tvorbě legislativy, jelikož je povinným připomínkovým místem.⁹⁰ Svaz také realizuje různé projekty – příkladem je významný projekt s názvem „*Posilování administrativní kapacity obcí na bázi meziobecní spolupráce*“, zkráceně také „*Centra společných služeb*“ (viz podkapitola 4.1).⁹¹

3.3.2 Národní síť Zdravých měst ČR

Národní síť Zdravých měst ČR (dále jen „NSZM“) je certifikovanou asociací měst, obcí a regionů na mezinárodní úrovni. Jedná se o taková města, obce regiony, kde funguje kvalitní veřejná správa, strategické plánování a řízení se zapojením občanů, a to vše s ohledem na udržitelný rozvoj, kvalitní život a zdraví. NSZM nabízí síťovou spolupráci a ukázkové přístupy, inspirace a zkušenosti z ČR a zahraničí,⁹² včetně konzultací k přípravě projektů.⁹³

⁸⁶ Hlavní cíle. *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. smocr.cz, 2018 [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/hlavni-cile/default.aspx>>.

⁸⁷ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vydání. Brno: Georgetown, 2007, s. 38.

⁸⁸ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Svaz měst a obcí České republiky: společně hájíme zájmy měst a obcí!*. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2014, s. 4.

⁸⁹ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vydání. Brno: Georgetown, 2007, s. 38.

⁹⁰ SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Svaz měst a obcí České republiky: společně hájíme zájmy měst a obcí!*. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2014, s. 6.

⁹¹ Centra společných služeb obcí. *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. smocr.cz, 2018 [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.smocr.cz/cz/nase-projekty/centra-spolecnych-sluzeb-obci/default.aspx>>.

⁹² Přínosy a služby pro členy. *Národní síť Zdravých měst České republiky* [online]. zdravamesta.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <https://www.dataplan.info/img_upload/f96fc5d7def29509aeffc6784e61f65b/prinosy-pro-cleny_web.pdf>.

⁹³ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vydání. Brno: Georgetown, 2007, s. 38.

3.3.3 Sdružení místních samospráv ČR

Sdružení místních samospráv ČR (dále jen „SMS“) je nevládní apolitickou organizací sdružující obce a města v ČR. SMS připomínkuje legislativní návrhy, prosazuje potřeby obcí a měst, hájí zájmy venkova a jeho obyvatel a spolupracuje v boji proti korupci ve veřejné správě. SMS je partnerem vlády, parlamentu a krajů.⁹⁴ Pro obce a města často organizuje přednášky, workshopy a diskuze například k oblastem jako je ochrana osobních údajů, rušení a změna financování matrik, elektronická evidence tržeb atp.

3.4 Spolupráce s obcemi jiných států

3.4.1 Euroregiony

Euroregiony jsou formou přeshraniční spolupráce obcí a měst v České republice. Spolupráce je možná na územích, kde existuje určitá kulturní a hospodářská spojitost překračující hranice států. Úkolem euroregionů je zlepšování podmínek života místního obyvatelstva, čehož se snaží dosáhnout odstraňováním rozdílů a vyrovnáváním ekonomického i sociálního rozvoje na obou stranách hranice.⁹⁵ Smyslem je posilování spolupráce místních a regionálních iniciativ s cílem umožnit přenos regionálního know-how a také podpora výzkumu.⁹⁶ V České republice funguje euroregion Nisa, Labe, Krušnohoří, Egrensis, Šumava, Glacensis, Praděd, Silensia, Těšínské Slezsko, Beskydy, Bílé Karpaty, Pomoraví a Silva Nortica.⁹⁷

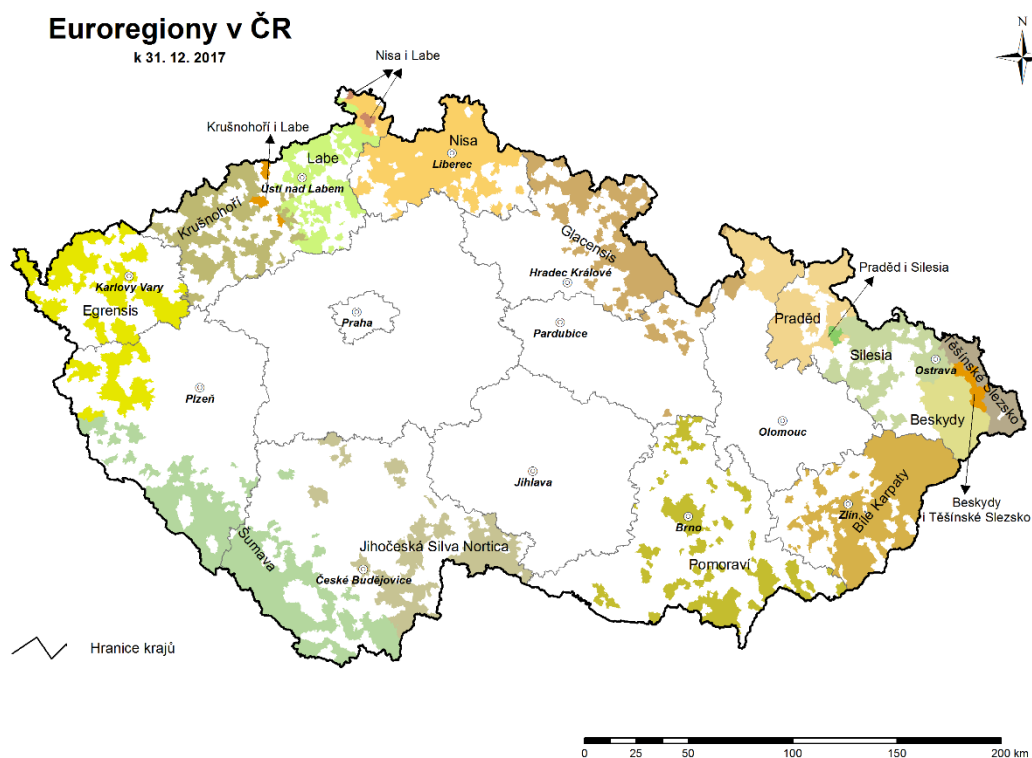
⁹⁴ O SMS ČR. *Sdružení místních samospráv ČR* [online]. smscr.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<https://www.smscr.cz/cz/o-sms-cr>>.

⁹⁵ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vydání. Brno: Georatown, 2007, s. 41.

⁹⁶ Evropská územní spolupráce. *Centrum pro regionální rozvoj České republiky* [online]. cil3.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.cil3.cz/default.htm>>.

⁹⁷ Seznam euroregionů v příhraničních oblastech ČR. *Český statistický úřad* [online]. czso.cz, 20. 6. 2018 [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <https://www.czso.cz/csu/xu/seznam_euroregionu_v_prihranicnich_oblastech_cr>.

Obrázek č. 5: Euroregiony v ČR

Zdroj: Seznam euroregionů v příhraničních oblastech ČR. Český statistický úřad [online]. czso.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<https://www.czso.cz/documents/266810/30912371/Euroregiony.png/f018bf4e-dead-4a1c-a0cc-87fd5f1c6e97?version=1.3&t=1529497215617>>.

3.4.2 Partnerská města a obce

Spolupráce partnerských měst a obcí je forma dlouhodobé mezinárodní spolupráce mezi samosprávami, spočívající v setkávání zástupců měst a jejich občanů. Pro fungování je důležité vzájemné porozumění a pochopení mezi municipalitami, aktivní zapojení občanů a dalších subjektů a v neposlední řadě mít také srozumitelné cíle. Během existence partnerství dochází k mezikulturnímu dialogu mezi občany, překonávání předsudků a boření mýtů mezi národy. Tato forma spolupráce je jedinečné v tom, že zapojuje všechny skupiny občanů (od běžných občanů, odborníků, podnikatelů, pracovníků různých organizací až po občanské spolky a organizace různého zaměření).

Partnerství měst a obcí může mít několik forem, a to:

- formální (oficiální) partnerství, které vzniká na základě dohody, deklarace či smlouvy o spolupráci,
- spolupráce na společném projektu,

– neformální partnerství bez podepsané dohody či smlouvy.⁹⁸

Partnerská spolupráce v sobě zahrnuje několik významných pozitiv. Vytváří prostor pro výměnu zkušeností, pro řešení společných problémů a témat, pro navazování obchodních a ekonomických vztahů, zviditelňuje obce či město v zahraničí, přináší zpestření do života obce, rozvíjí toleranci a poznávání jiných kultur, historie a tradic, podporuje sounáležitost komunity a rozvíjí občanskou společnost. Obecnějším přínosem je přispívání k mírovému soužití národů v Evropě a ve světě, vytváření solidarity mezi samosprávami a občany a přispívání k integraci EU a posilování vědomí evropského občanství.⁹⁹

⁹⁸ Co je partnerství měst neboli town-twinningu? *Partnerství měst a obcí* [online]. partnerskamesta.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.partnerskamesta.cz/o-twinningu/vyznam-a-historie/vyznam-a-historie-twinningu.aspx>>.

⁹⁹ Význam a historie. *Partnerství měst a obcí* [online]. partnerskamesta.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.partnerskamesta.cz/o-twinningu/vyznam-a-historie/vyznam-a-historie-twinningu.aspx>>.

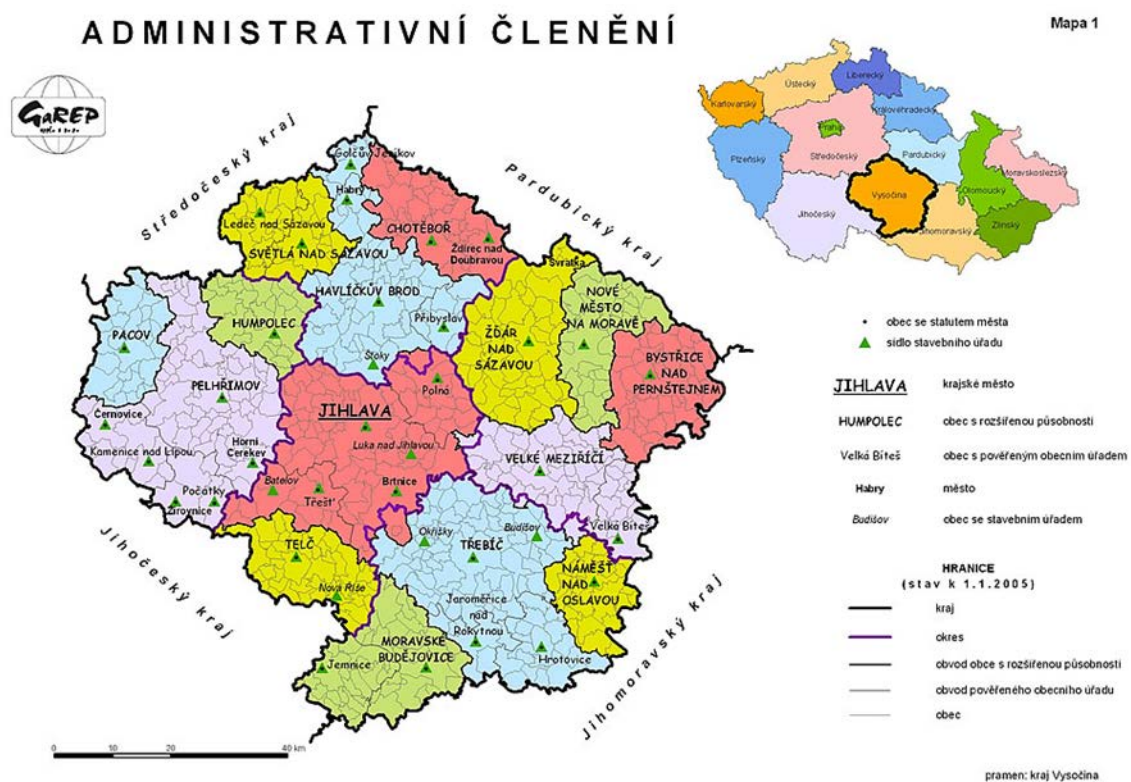
4. Dobrovolný svazek obcí Svazek obcí Podoubraví

Práce je zaměřena na dobrovolný svazek obcí, který je, jak již bylo uvedeno, těžištěm meziobecní spolupráce ve veřejné správě. Jedná se o nejčastější formu spolupráce obcí v ČR, čemuž nasvědčují i neustále se rozvíjející, měnící a přizpůsobující se struktury této vzájemné spolupráce.¹⁰⁰ Právě u Svazku obcí Podoubraví („dále jen SOP“) v nedávné době došlo k důležité proměně jeho fungování.

4.1 Základní údaje

SOP byl založen 13. dubna 2004. Leží v severní části Kraje Vysočina, konkrétně v okrese Havlíčkův Brod a jeho sídlem je město Chotěboř.¹⁰¹ Právě Kraj Vysočina je označován dle metodologie OECD za kraj, ve kterém jsou převážně venkovské obce, což je důvodem proč většina obcí v kraji je členem nějakého DSO. SOP se převážně rozkládá ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Chotěboř (dále jen „SO ORP Chotěboř“).

Obrázek č. 6: Administrativní členění Kraje Vysočina

¹⁰⁰ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vydání. Brno: Georgetown, 2007, s. 13.

¹⁰¹ Základní informace. *Svazek obcí Podoubraví* [online]. podoubravi.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.podoubravi.cz/o-regionu/zakladni-informace>>.

Zdroj: Administrativní členění. *Kraj Vysočina* [online]. kr-vysocina.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <https://www.kr-vysocina.cz/assets/Image.ashx?id_org=450008&id_obrazky=6703&datum=19%2E8%2E2008+8%3A25%3A05>.

Obrázek č. 7: Poloha Svazku obcí Podoubraví

Zdroj: Poloha Svazku obcí Podoubraví. *Svazek obcí Podoubraví* [online]. podoubravi.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.podoubravi.cz/kontakt>>.

SOP sdružuje celkem 28 obcí, které jsou uvedeny v tabulce č. 5 s informací jaký mají status a zda spadají do SO ORP Chotěboř. Ve městech Chotěboř a Ždírec nad Doubravou žije více než polovina obyvatel SO ORP Chotěboř.¹⁰²

Tabulka č. 5: Seznam členských obcí Svazku obcí Podoubraví

Název obce	Status	Obec s rozšířenou působností
Bezděkov	Obec	ORP Chotěboř
Borek	Obec	ORP Chotěboř
Čečkovice	Obec	ORP Chotěboř
Dolní Sokolovec	Obec	ORP Chotěboř
Havlíčková Borová	Městys	ORP Havlíčkův Brod
Heřmanice	Obec	ORP Chotěboř
Chotěboř	Město	ORP Chotěboř

¹⁰² Charakteristika SO ORP Chotěboř. *Český statistický úřad* [online]. czso.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <https://www.czso.cz/csu/xj/charakteristika_so_orp_chotebor>.

Jeřišno	Obec	ORP Chotěboř
Jitkov	Obec	ORP Chotěboř
Klokočov	Obec	ORP Chotěboř
Kraborovice	Obec	ORP Chotěboř
Krucemburk	Městys	ORP Chotěboř
Lány	Obec	ORP Chotěboř
Libice nad Doubravou	Městys	ORP Chotěboř
Maleč	Obec	ORP Chotěboř
Nová Ves u Chotěboř	Obec	ORP Chotěboř
Oudoleň	Obec	ORP Chotěboř
Podmoklany	Obec	ORP Chotěboř
Rušinov	Obec	ORP Chotěboř
Slavětín	Obec	ORP Chotěboř
Slavíkov	Obec	ORP Chotěboř
Sloupno	Obec	ORP Chotěboř
Sobíňov	Obec	ORP Chotěboř
Uhelná Příbram	Městys	ORP Chotěboř
Vepřikov	Obec	ORP Chotěboř
Vilémov	Městys	ORP Chotěboř
Víska	Obec	ORP Chotěboř
Ždírec nad Doubravou	Město	ORP Chotěboř

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2 Fungování svazku

SOP je zaměřen na činnosti vedoucí k efektivnímu rozvoji území, ochranu a prosazování zájmů členských obcí a jejich spolupráci při rozvíjení činností týkajících se různých oblastí stanovených ve stanovách svazku. Protože nemá stanoven pouze jeden předmět činnosti jedná se o svazek polyfunkční. Svazek může činit i aktivity, které se netýkají všech členských obcí a může vyvíjet vedlejší hospodářskou činnost, která spočívá v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, ale pouze pokud jejím účelem je podpora hlavní činnosti svazku nebo hospodárné užívání jeho majetku.

Členství ve svazku je dobrovolné. Jelikož se jedná o meziobecní spolupráci, členem jsou pouze obce. Obec, která se chce stát členem se musí plně ztotožňovat jak s cíli, tak i účelem

svazku, musí vyjádřit souhlas se stanovami. O přijetí člena rozhoduje valná hromada. Členství zaniká buď vystoupením ze svazku, zánikem člena nebo vyloučením.

Členské obce mají různá práva, například účastnit se jednání valné hromady, volit orgány, být informován o dění ve svazku, předkládat návrhy, připomínky a podněty orgánům, a nahlížet do materiálů o hospodaření.

Každý člen má povinnost mimo jiné důsledně dodržovat stanovy a usnesení orgánů svazku, hájit zájmy a dobré jméno svazku, platit členské příspěvky, aktivně se podílet na činnosti svazku a přiměřeným způsobem propagovat činnost svazku.

Orgány svazku jsou valná hromada, představenstvo, předseda, místopředseda, kontrolní komise a tajemník. Valná hromada je nejvyšším orgánem. Na zasedáních valné hromady zastupuje obec starosta nebo místostarosta. Schází se dle potřeby, nejméně čtyřikrát za rok. Představenstvo je výkonným orgánem svazku, schází dle potřeby, nejméně však jednou za dva měsíce. Statutárním orgánem je předseda, který zastupuje svazek navenek a jedná samostatně. Předsedu zastupuje místopředseda. Kontrolní orgán je kontrolní komise, která má 3 členy, kterými mohou být zvoleni pouze starosta nebo místostarosta obce. Členové komise volí ze svých řad předsedu kontrolní komise. Administrativní orgán je tajemník zajišťující zejména administrativu, propagaci svazku a aktualizaci webových stránek.

Vstupní členský příspěvek člena je stanoven na 1 000 Kč. Roční příspěvek na nadcházející kalendářní rok stanovuje valná hromada, přičemž minimální výše ročního příspěvku je 5 Kč na jednoho obyvatele. Valná hromada může schválit i mimořádný členský příspěvek.¹⁰³

4.3 Centrum společných služeb

Administrativa související s chodem obce „spolyká“ finanční zdroje, ale také zabere čas voleným představitelům, kteří pak již nemají prostor pro skutečnou práci pro obec a pro občany. Malé obce obtížně získávají kvalifikovaný personál, případně nemají ani dostatečné zdroje pro úhradu kvalitních externích služeb. Dlouhodobě neudržitelnou situaci můžeme vidět u obcí, ve kterých se o chod obce starají pouze starosta a jeden úředník (často na zkrácený úvazek), který si musí poradit s účetnictvím, administrativou a celkovým chodem obecního úřadu. To vede k přetěžování starostů a omezuje možnosti výkonu jejich funkce, když se musí zabývat záležitostmi, které často nesouvisí se samosprávnými úkony, na úkor dalšího rozvoje obce.

¹⁰³ SVAZEK OBCÍ PODOUBRAVÍ. *Stanovy Svazku obcí Podoubraví* [online]. podoubravi.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.podoubravi.cz/media/files/stanovy-svazku-obci-podoubravi-2015.pdf>>.

Určitou cestou je využití možnosti si tyto služby zajišťovat společně, například právě v rámci dobrovolného svazku obcí.¹⁰⁴

Na základě podnětů z území byla do souboru diskutovaných a řešených témat projektu Svazu měst a obcí ČR s názvem „*Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR*“ probíhajícího od roku 2013 – 2015 zařazena administrativní podpora zejména malých obcí, která byla označena jako téma „*Servis samosprávám*“.¹⁰⁵ Z diskuzí vyplynulo, že vhodné bude vytvořit servisní středisko u DSO. K jeho zrealizování vznikl další projekt s názvem „*Posilování administrativní kapacity obcí na bázi meziobecní spolupráce*“, zkráceně také „*Centra společných služeb*“. Tento projekt už měl za cíl vytvořit zázemí proškolených specialistů, které bude sloužit skupině obcí a bude tvořeno efektivními jednotkami, které se stanou podpurným prvkem veřejné správy v území a zajistit rovnoměrné rozmístění odborné úrovně při poskytování veřejných služeb bez ohledu na velikost obcí.¹⁰⁶

V případě Svazku obcí Podoubraví zde byla možnost zřídit servisní středisko při úřadu obce s rozšířenou působností, tedy při Městském úřadu Chotěboř. Centrum společných služeb (dále jen CSS) při Svazku obcí Podoubraví je personálně složeno manažera CSS, specialisty na veřejné zakázky a specialisty pro rozvoj regionu. Manažer CSS je zároveň tajemníkem SOP. Mezi činnosti, které CSS vykonává patří příprava podkladů pro jednání zastupitelstva, zpracování právních předpisů obce, veřejné zakázky, dotační management poradenství při přípravě rozpočtu, provozování IT služeb a jiné. Další oblastí, která by však vyžadovala právní úpravu, je podpora činnosti malých obcí při jejich výkonu přenesené působnosti.¹⁰⁷

¹⁰⁴ JETMAR, Marek. *Meziobecní spolupráce: Inspirativní cesta, jak zlepšit služby veřejnosti*. 1. vydání. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2015, s. 149.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 35.

¹⁰⁶ SVAZEK OBCÍ PODOUBRAVÍ. Centrum společných služeb. *Svazek obcí Podoubraví* [online]. podoubravi.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.podoubravi.cz/centrum-spolecnych-sluzeb/zakladni-informace-a-kontakty/>>.

¹⁰⁷ JETMAR, Marek. *Meziobecní spolupráce: Inspirativní cesta, jak zlepšit služby veřejnosti*. 1. vydání. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2015, s.167.

ZÁVĚR

Spolupráce obcí a její formy se neustále mění, a to zejména díky snaze (především lokálních) aktérů. Je důležité si uvědomit, že to, jak funguje naše obec, jak se rozvíjí a co vše pro nás vykonává můžeme ovlivnit i my. Záleží na zapojení do občanského života, do veřejných diskuzí, do činnosti spolků atp. Každý občan má a může leccos nabídnout k rozvíjení své obce. Ovšem častou chybou, se kterou se občan střetává je chování politiků a úředníků, kteří místo toho, aby vystupovaly jako partneři či poradci, tak z občanů dělají „jenom pouhé“ příjemce veřejných služeb.

Jak je zřejmé, forem spolupráce obcí s dalšími subjekty existuje několik. Ovšem některé nefungují tak jak by měly (a mohly), což se týká zejména MAS a metody LEADER. Velký potenciál do budoucna mají určitě DSO, a to zejména pokud by se podařila vize Svazu měst a obcí ČR, která s DSO úzce kooperuje, aby DSO fungovaly na území vždy jednoho správního obvodu obce s rozšířenou působností, protože se ukazuje že právě taková forma je pro rozvoj území nejpřínosnější. V podstatě nejen pro něj. Pokud by v rámci DSO bylo realizováno i CSS tak by se jednalo i o přínos pro fungování samotných obcí a jejich výkon činností. Centrum společných služeb jako výsledek několika diskuzí a projektů Svazu měst a obcí ČR má již nyní po zhruba po dvou letech fungování¹⁰⁸ velmi kladné ohlasy a značí kvalitní spolupráci právě SMO a DSO i jednotlivých obcí a měst. V současné době je zde tendence vzniku dalších a dalších CSS. Dá se očekávat, že SMO a DSO budou hledat nové přístupy a nové oblasti zlepšení činnosti jednak DSO tak právě hlavně CSS, kdy přelomovým krokem změna právní úpravy v oblasti výkonu přenesené působnosti obcí, kterou by mohly vykonávat místo menších obcí CSS.

Co se týká právní úpravy de lege ferenda, postrádám zakotvení definice pojmu „venkov“ či „venkovská obec“. K těmto pojmům nalezneme sice definice v odborné literatuře nicméně v právní úpravě chybí. Často se setkáváme s definicemi různých subjektů a různému účelu, proto se nedají obecně použít a navíc si tyto definice kolikrát i rozporují. Venkovská obec je někdy určována dle počtu obyvatel, hustoty zalidnění, míry obhospodařované půdy, podle vzdálenosti spádové obce aj. Český statistický úřad například ale vytvořil dokonce osm variant venkova.

Z důvodu rozsahu tohoto typu práce nebylo možno se více zabývat tím, jak jednotlivé formy fungují, nicméně práce poskytuje ucelený přehled forem spolupráce dle aktuálního

¹⁰⁸ Počítáno od doby vzniku prvních CSS. Samozřejmě některé vznikali později, některé vznikají v současné době a někde je teprve vypracován plán pro vznik CSS.

právního stavu a obsahuje náhled do hlavních důvodů a příčin nutnosti obce navázat spolupráci s dalším subjektem. Práce dobře poslouží pro základní zorientování se v problematice spolupráce obcí.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literatura

BINEK, Jan. *Přístupy k posílení spolupráce a synergie ve venkovských mikroregionech: metodika s osvědčením č. 1/2012 o uznání uplatněné certifikované metodiky v souladu s podmínkami "Metodiky hodnocení výsledků výzkumu a vývoje"*. Brno: GaREP, 2012. 20 s.

BINEK, Jan. *Rozvojové možnosti obcí*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010. 52 s.

BINEK, Jan. *Synergie ve venkovském prostoru: paradoxy rozvoje venkova : kritické zhodnocení bariér, nástrojů a šancí rozvoje venkova*. Brno: GaREP, 2011. 64 s.

DOLEŽEL, Pavel. *Dobrovolné svazky obcí*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. 43 s.

ČERMÁK, Daniel, VOBECKÁ, Jana. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. 181 s.

GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vydání. Brno: Georgetown, 2007. 140 s.

KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů*. 1. vydání. Praha: Auditorium, 2014. 233 s.

KOPECKÝ, Martin a kol. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 356 s.

HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: Obecná část*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 826 s.

HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní věda – Teorie veřejné správy*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014. 244 s..

JETMAR, Marek. *Meziobecní spolupráce: Inspirativní cesta, jak zlepšit služby veřejnosti*. 1. vydání. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2015. 180 s.

NEJDL, Pavel, ed., ČERMÁK, Daniel, ed. a kol. *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. 1. vydání. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007. 124 s.

OSINA, P. *Teorie práva*. 1. vydání. Praha: Leges, 2013. 236 s.

OSTŘÍŽEK, Jan, KOUBA, Luděk. *Teoretické a praktické aspekty realizace PPP projektů: Public private partnership - some theoretical and practical aspects of its realization : monografie*. Folia Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis. 1. vydání. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2011. 73 s.

PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o. *Rukověť starosty - Práva a povinnosti obcí*. 1. vydání. Moravská Ostrava: ACCENDO při vědecko-výzkumném ústavu ACCENDO - Centrum pro vědu a výzkum, z.ú., 2015. 207 s.

PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 276 s.

PRŮCHA, Petr. *Základy správního práva: učební text pro bakalářské studium*. 2. vydání. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2017. 254 s.

SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2013. 500 s.

SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Svaz měst a obcí České republiky: společně hájíme zájmy měst a obcí!*. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2014, 16 s.

SVOBODOVÁ, Hana. *Metodika identifikace příčin procesu zmenšování obcí a měst*. 1. vydání. Brno: GaREP, spol. s r.o., 2015. 29 s.

Internetové zdroje

Administrativní členění. *Kraj Vysočina* [online]. kr-vysocina.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <https://www.kr-vysocina.cz/assets/Image.ashx?id_org=450008&id_obrazky=6703&datum=19%2E8%2E2008+8%3A25%3A05>.

Data pro místní akční skupiny. *Český statistický úřad* [online]. Czso.cz, 2018 [cit. 2018-06-27]. Dostupné na <https://www.czso.cz/csu/czso/data_pro_mistni_akcni_skupiny_mas>.

Centra společných služeb obcí. *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. smocr.cz, 2018 [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.smocr.cz/cz/nase-projekty/centra-spolecnych-sluzeb-obci/default.aspx>>.

Co je partnerství měst neboli town-twinningu? *Partnerství měst a obcí* [online]. partnerskamesta.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.partnerskamesta.cz/otwinningu/vyznam-a-historie/vyznam-a-historie-twinningu.aspx>>.

Členská základna. *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. smocr.cz, 11. 6. 2018 [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.smocr.cz/clenove/clenska-zakladna.aspx>>.

Evropská územní spolupráce. *Centrum pro regionální rozvoj České republiky* [online]. cil3.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.cil3.cz/default.htm>>.

Hlavní cíle. *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. smocr.cz, 2018 [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/hlavni-cile/default.aspx>>.

Charakteristika SO ORP Chotěboř. *Český statistický úřad* [online]. czso.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <https://www.czso.cz/csu/xj/charakteristika_so_orp_chotebor>.

Mikroregion. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 9. 3. 2013 [cit. 2018-06-28]. Dostupné na <<https://cs.wikipedia.org/wiki/Mikroregion>>.

Místní akční skupiny. *Národní síť Místních akčních skupin České republiky* [online]. nsmascr.cz, 2018 [cit. 2018-06-28]. Dostupné na <<http://nsmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>>.

O MA 21. *Místní agenda 21* [online]. ma21.cenia.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<https://ma21.cenia.cz/cs-cz/%c3%bavod/prove%c5%99ejnost.aspx>>.

O SMS ČR. *Sdružení místních samospráv ČR* [online]. smscr.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<https://www.smscr.cz/cz/o-sms-cr>>.

Poloha Svazku obcí Podoubraví. *Svazek obcí Podoubraví* [online]. podoubravi.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.podoubravi.cz/kontakt>>.

Přínosy a služby pro členy. *Národní síť Zdravých měst České republiky* [online]. zdravamesta.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <https://www.dataplan.info/img_upload/f96fc5d7def29509aeffc6784e61f65b/prinosy-pro-cleny_web.pdf>.

Registr ekonomických subjektů. *Český statistický úřad* [online]. czso.cz, 15. 6. 2018 [cit. 2018-06-28]. Dostupné na <<https://apl.czso.cz/irsw/hledat.jsp>>.

Seznam euroregionů v příhraničních oblastech ČR. *Český statistický úřad* [online]. czso.cz, 20. 6. 2018 [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <https://www.czso.cz/csu/xu/seznam_euroregionu_v_prihranicnich_oblastech_cr>.

Seznam euroregionů v příhraničních oblastech ČR. *Český statistický úřad* [online]. czso.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<https://www.czso.cz/documents/266810/30912371/Euroregiony.png/f018bf4e-dead-4a1c-a0cc-87fd5f1c6e97?version=1.3&t=1529497215617>>.

SWAZEK OBCÍ PODOUBRAVÍ. Centrum společných služeb. *Svazek obcí Podoubraví* [online]. podoubravi.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.podoubravi.cz/centrum-spolecnych-sluzeb/zakladni-informace-a-kontakty/>>.

SVAZEK OBCÍ PODOUBRAVÍ. *Stanovy Svazku obcí Podoubraví* [online]. podoubravi.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.podoubravi.cz/media/files/stanovy-svazku-obci-podoubravi-2015.pdf>>.

Území, sídelní struktura: *Velikostní skupiny obcí - počet obcí Česká republika. Český statistický úřad* [online]. Praha, 2018, 2018 [cit. 2018-06-26]. Dostupné na <<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=RSO08a&f=TABULKA&z=T&skupId=746&katalog=30829&pvo=RSO08a&str=v394>>.

Území, sídelní struktura: *Velikostní skupiny obcí - počet obcí Kraj Vysočina. Český statistický úřad* [online]. Praha, 2018, [cit. 2018-06-26]. Dostupné na <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=RSO08a&f=TABULKA&z=T&skupId=746&katalog=30829&pvo=RSO08a&str=v401&u=v401__VUZEMI__100__3107>.

Území, životní prostředí: *Tab. 02.01 Vývoj počtu obcí v České republice podle krajů (stav k 1.1.). Český statistický úřad* [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-06-26]. Dostupné na <https://www.czso.cz/documents/10180/61508910/32018118_0201.pdf/e625d17c-68a7-4582-a24b-e8f20cda7be6?version=1.0>.

Význam a historie. *Partnerství měst a obcí* [online]. partnerskamesta.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.partnerskamesta.cz/o-twinningu/vyznam-a-historie/vyznam-a-historie-twinningu.aspx>>.

Základní informace. *Svazek obcí Podoubraví* [online]. podoubravi.cz [cit. 2018-06-29]. Dostupné na <<http://www.podoubravi.cz/o-regionu/zakladni-informace>>.

Žádné slučování! Jdeme cestou spolupráce obcí. *Deník veřejné správy* [online]. denik.obce.cz, 22. 12. 2016 [cit. 2018-06-28]. Dostupné na <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6727354>>.

Právní předpisy

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanských zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Tabulky

Tabulka č. 1 - Počet obcí v České republice podle krajů (k 1. 1. 2018)

Tabulka č. 2 - Velikostní struktura obcí ČR k 1. 1. 2017

Tabulka č. 3 - Příčiny zmenšování obcí

Tabulka č. 4 - Kategorizace kritérií MA21

Tabulka č. 5 - Seznam členských obcí Svazku obcí Podoubraví

Obrázky

Obrázek č. 1 - Pokrytí České republiky místními akčními skupinami

Obrázek č. 2 - Ne/zapojené obce do MAS

Obrázek č. 3 - Schéma projektu bez zapojení SPV

Obrázek č. 4 - Schéma projektu se zapojení SPV

Obrázek č. 5 - Euroregiony v ČR

Obrázek č. 6 - Administrativní členění Kraje Vysočina

Obrázek č. 7 - Poloha Svazku obcí Podoubraví

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se věnuje problematice spolupráce obcí. V první části vymezuje základní pojmy, jako fyzická a právnická osoba, obec nebo státní správa a samospráva. Dále se zaměřuje na spolupráci jako faktor rozvoje, uvádí příčiny a důvody spolupráce, věnuje se sídelní struktuře České republiky a problému zmenšování obcí. Poté jsou uváděny jednotlivé formy spolupráce obcí, přičemž nejvíce prostoru je věnováno dobrovolnému svazku obcí, jakožto nejčastěji využívané formě. Součástí práce je představení Svazu obcí Podoubraví a nově vzniklého Centra společných služeb.

KLÍČOVÁ SLOVA

Státní správa, samospráva, Formy spolupráce obcí, dobrovolný svazek obcí, zmenšování obce, sídelní roztržitost, Svazek obcí Podoubraví, centrum společných služeb.

ABSTRACT

This Bachelor's thesis deals with the issue of cooperation of municipalities. In the first part defines the basic terms, as natural (individual) and legal entity, municipality or state administration and self-government. Next, it is focused on cooperation as a factor of development, explains the causes and reasons for cooperation, deals with the settlement structure of the Czech Republic and the problem of smaller villages. Then are presented the various forms of cooperation of municipalities, most of which is devoted to the voluntary union of municipalities, as the most frequently used form. Part of the work is the presentation of the Union of Municipalities of Podoubraví and the newly established Center of common services.

KEY WORDS

State administration, self-government, forms of cooperation of municipalities, voluntary union of municipalities, smaller villages, residential fragmentation, Union of Municipalities of Podoubraví, Center of Common services.